

Testvéri viszonyok

Ma már egyértelműen kimondja a pszichológia: a szüleink mellett a testvéreinken is múlik, milyen ember lesz belőlünk. ➤ 6. oldal

Az „Isten háta mögött” egy jó hely!

Gyermekkorában gyűjteni kezdte a könyveket. Szenvedélyének eredménye könyvtárrá lett, ő maga pedig könyvkiadóvá. ➤ 8. oldal

A mesterséges intelligencia

Mi van, ha eljön az a pillanat, amikor nem az ember kontrollálja majd a mesterséges intelligenciát, hanem az AI az embert? ➤ 14. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2021. JÚLIUS • 32. évf. 13-14. szám • Ára 3 lej

A keresztyén család fontossága

A család eredete egyidős az emberével. Legegyszerűbb élő egysége az emberi közösségnek, az, ami élő testben a sejt. A család a népesség megújulásának forrása és szerve. Ami fának a gyökér, folyónak a forrás, épületnek az alap, az az emberiségnek a család. Ha csak vázlatosan is végigtekintünk az ember létezésének történelmi alapjain, meggyőződhetünk, hogy a család és az emberi lét egymástól elkülönítve el sem képzelhető. Maga a mindenható Úristen oltotta az ember szívébe az egymás, a férfi és nő iránti vonzalmat.

A család szó a mai köztudatban azt az általában egy fedél alatt élő közösséget jelenti, amelynek tagjait egyrészt házassági kötelék, másrészt gyerek-szülő kapcsolat fűz egymáshoz. A szó tehát nemcsak az együtt élők közösségére, hanem a rokoni kötelékekkel összetartozók csoportjára is utal. Magját egy házaspár alkotja, amely tudatos szeretetből lépett életközösségre.

Bár a családi élet benső tartalma a történelmi korszakokban többé-kevésbé módosult, mint bölcs isteni intézmény, alapjában, lényegét tekintve sohasem változott, sőt ez egy olyan kapaszkodó volt az élet viharában, amely az embert biztonságban tarthatta, s ezáltal új reményt nyújthatott további létezéséhez.

A család helyének meghatározásában ma két, ellentétes irányú folyamat játszódik le. Az európai társadalmakban a család egyre inkább leértékelődik, az egyház életében viszont egyre nagyobb szerepet kap.

(Folytatás a 2. oldalon)

Testvéri osztozás

A családban minden sokkal intenzívebb. A szeretet buzgóbb, a viták hevesebbek, az igazmondás leplezetlenebb, az általános viselkedés kendőzetlenebb, és a nevetés sokkal felszabadultabb. Pontosán ezért olyan érzékeny téma a családtagok közötti osztozkodás.

A szülők szeretnék az életük munkáját úgy szétosztani a gyermeik között, hogy azok között továbbra is megmaradjon a testvéri megértés és szeretet. Vannak példaértékű és követendő megoldások, amelyekben a családtagok megértő szeretettel tudnak átengedni és jámbor hálával elfogadni javukat. Az ilyen helyzetekben nem szakadnak meg a több évtizedes összetartó szálak. Azonban az általános tapasztalat az, hogy a gyülekezeteinkben a rendezetlen családi esetek túl sokszor mételezik a krisztusi közösség megélését. Még az aktív egyháztagok esetében is előfordul, hogy

a régi tüskék okozta sebeket nem engedik begyógyulni, inkább feszült visszafogottságban hordozzák magukban a keserűséget. Igaz, van ennél drasztikusabb konfliktuskezelés is, amikor a felek évekig mellőzik egymást, s egy szót sem szólnak egymáshoz.

Méltatlan a keresztyén emberhez az ilyen viselkedés. Ha még a családtagjainkat sem tudjuk szeretni, akkor hogyan szerethetjük az ellenséget? Ha a testvéreinknek sem tudjuk átengedni a felsőruhánkat, akkor hogyan adjuk annak, aki az alsóruhánkat is elperelte tőlünk?

Létezik olyan osztozkodás, amely sértődöttség helyett megbékélést hoz, széthúzás helyett összetartást. Még akkor is, ha csak az egyik fél gyakorolja az Isten iránti engedelmisséget.

ERDEI ÁRVA ISTVÁN BÉLA

www.facebook.com/harangszo

A keresztyén család fontossága

(Folytatás az 1. oldalról)

A 20. századi európai kultúrában és társadalomban a család mélyreható változások ment keresztül. Az évszázadokon át működő családszerkezet átalakult, a család mint az élet természetes alapegysége meggyöngült, felváltotta a „pluralista családmódel”.

A változások a múlt század második felében gyorsultak fel. A nyolcvanas évektől fölerősödött és sok államban a törvényhozásig jutott el az a törekvés, hogy az egyneműek partnerkapcsolatát házasságként legitimálják, beleértve a gyermekneveléshez való jogot. Erre az időre esett az embriókkal történő kísérletezés, a mesterséges megtermékenyítés elterjedése, a biogenetika fejlődése is.

A századfordulótól kialakult a gender ideológia: eszerint a nemiség nem biológiai adottság, hanem kulturális minta, ami tetszés szerint változtatható, sőt ez a döntés hozzátartozik az emberi szabadságjogokhoz.

Mind ezek következményeként a házasság és a család egyre bizonytalanabbá és veszélyeztetettebbé vált, pedig éppen a család kínál menedéket a meggyöngült emberi kapcsolatok foszladozó hálójában.

A család és a társadalmi erények szoros, kölcsönös viszonyban vannak, hiszen a család termeli a társadalom humán tőkét. A családban megy végbe az a létfontosságú elsődleges szocializáció, amely majd később egy társadalom felemelkedését adja.

Csak annak a társadalomnak van jövője, amelyik támogatja a családot. A családból közösség lesz, a közösségből pedig társadalom. A társadalom alappillére a család. Ezért állíthatjuk azt, hogy a család és a vallás nem magánügy, hanem közügy.

A család túlélte a bűnbeesést, látta a vízőzönt, részese volt szörnyű háborúknak, megszenvedte az elemi csapások minden formáját anélkül, hogy ezek bármelyike is végzetes lett volna a családra mint intézményre. A társadalom isteni alapja, a család mindig új reményt nyújtott és fog a jövőben is nyújtani, hogy megmentsen mindannyiunkat a kétségbeeséstől, a kilátástalanságtól.

„A magyarság jövője, éppúgy, mint az emberiség jövője, a családon fordul meg” (II. János Pál).

Védjük meg ma is ezt a csodálatos isteni intézményt, és harcoljunk az isteni áldásokat hordozó keresztyén családokért, mert a boldog, áldott jövőnk záloga a szerető, összetartó család.

TAKÁCS ZOLTÁN

Testvérek között

„Jövének pedig hozzá az ő anyja és atyjafiai, de nem tudtak hozzá jutni a sokaság miatt. És tudtára adák néki, mondván: A te anyád és atyádfiai künn állnak, téged akarván látni. Ő pedig felelvén, monda nékik: Az én anyám és az én atyámfiak ezek, akik az Isten beszédét hallgatják, és megcselekszik azt” (Lk 8,19–21).

Olyan egyszerű ez, s éppen ez az üzenete: testvérek között. Jézus mellett megint sokaságot látunk. Jézust sokaság veszi körül, és őket tanítja úgy, mint oly sokszor már. Ebben a sokaságban még nincs jelen Jézus anyja, és nincsenek ott az ő test szerinti testvérei. Tudjuk, hogy vannak fitestvérei és nőtestvérei is Jézusnak, akik Máriától és Józseftől születtek.

Róluk nem sok mindent ismerünk a Szentírásból, de azt megtudjuk róluk, hogy ők majd Jézusban mint Messiásban, mint Isten Fiában akkor nfognak hinni, amikor Jézus fel-támadása utá nekik is külön megjelenik. Most még csak mint egyszerű családtagok vannak Jézus körül, illetve így kívánják őt látni.

KÉT SOKASÁG

Az első, amit itt az igéből hallottunk, az, hogy sokan voltak Jézus körül. Mielőtt továbbmennénk, itt álljunk meg egy gondolatra.

Jó ebben a sokaságban Jézust hallgatni! Bár csak mindig ehhez a sokasághoz tartoznánk, ahol Jézust jó hallgatni, körbevenni.

Van egy másik sokaság is a világban, s az nem Jézus köré sereglik. Az érvényesülés, a profit-, a pénz-, a mindennapi érdemszerzés sokasága ők.

Jézus az életnek beszédét, az üdvösség beszédét szólja. Milyen jó látni, hogy vannak emberek, akik kíváncsiak, akik szomjúhozák az életnek beszédét. Vajon oda sietek, ahol Jézus tanít? Ott vagyok mindig, ahol az Ő beszédét hallani lehet?

Nem részletezi Lukács azt, hogy miért jönnek a családtagok. Meg vagyok bizonyosodva afelől, hogy amikor az igazi testvériséget említi Jézus, mondván, ki az én anyám, és kik az én testvéreim, akik hallgatják az Isten igéjét, ezt nem másért mondja, mint azért, mert be szeretné vonni vér szerinti családtagjait is az igehallgatók táborába. Ha Jézus ilyen példát ad elénk, akkor ez a vágy hadd szülessen meg, és hadd legyen erősebb a mi életünkben is!

Helyezze az Úristen a mi szívünkre gyermekeinket és unokáinkat, ők is hadd legyenek az igehallgatók közösségében, az igét hallgatók táborában. Nem ledorongoló, nem becsmérő, nem tiszteletlen Jézus, hanem mindent a maga idejében helyére tevő, aki szeretné, hogy helyén legyenek az ő test szerinti testvérei is.

NINCS RANGSOR

Néhány idekapcsolódó tanácsot hadd halljunk ki az igéből: igyekezzünk igével élni a családban, az igét oda tártani, odakínálni. Megkínálni vele szeretteinket, nemcsak a süteménnyel, pogácsával, finom étellel, hanem Istennek igéjével is. Azzal, amit kaptam, amit nyertem. Sokszor lehet szavak nélkül is, éppen a türelemmel, a szeretettel, a meghallgatással. Éppen ezzel lesz hitelessé az életünk, és készítgetjük az útját annak, hogy majd szavak által is el lehessen mondani, tovább lehessen mondani az igét.

Azt megtanulhatják Mária és Jézus testvérei, hogy ők nincsenek kizárva semmiből, de nincsen előnyük sem abból, hogy ők test szerinti hozzátartozói Jézusnak. Semmilyen előnyük nincs ebből. Nincsen rangsorolás.

Ha azzal kezdtem az elején, hogy testvérek között, akkor jó nekünk ezt megtanulni Jézus Krisztus közelében: mi egyszerűen testvérek vagyunk, ennyi, és nem több. Nincs rangkérdés, ki a nagyobb, ki a méltóbb. Annyi vita volt már erről! Nagyon sokszor vitakoztak a tanítványok, és nem tanultak Jézus helyreigazító szavaiból, példájából. Itt valahogy ebben a vitakozó, rangokat kereső, helyezkedő körben látjuk őket. Most mind tanulhatnak Jézustól.

Mindnyájunknak szükségünk van arra, hogy Jézus Krisztus nekünk mint az ige hirdetőinek megmutassa azt, hogy az igazi testvériség, az igazi Isten-gyermeki állapot abban van, hogy hallgatjuk Isten igéjét, hogy kívánjuk azt hallgatni. Semmi ez elé nem helyezhető, és ne is helyezkedjen a mi életünkben! Meg ne rabolja az ördög a mi szívünket, mert amikor valamit vagy valakit is Isten igéjének hallgatása elé helyezünk, akkor kivesszi az életünkből azokat a boldog lehetőségeket, alkalmakat.

Jelentsen az istentisztelet, az egyéni csendesség alkalma számunkra sokat! Köszönjük meg, hogy Ő közelébe fogadott, helyreigazított, és örömmel folytatta a mi tanításunkat!

SEBESTYÉN LÁSZLÓ EDE

Bibliai aranyszabály

„Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük, mert ez a törvény, és ezt tanítják a próféták” (Mt 7,12).

A híres Hillél rabbit felkérték, hogy foglalja össze a Biblia tanítását annyi idő alatt, amíg valaki fél lábon tud állni. A zsidó tanító a következő tiltásban foglalta össze az ószövetségi Szentírás lényegét: „Amit magadnak nem kívánsz, azt ne tedd másnak sem.”

Jézus a „törvény és a próféták” tanítását hasonlóképpen foglalta össze: „Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük...” (Mt 7,12).

Jézus nem tiltott, hanem utasított: amit magadnak szeretnél, azt tedd másnak! Egyszóval: Szeress! Tehát az egymáshoz való viszonyulásunkban a bibliai „aranyszabály”, hogy szeressük egymást! Ez az Isten akarata, amelyen az ő áldása nyugszik. Ettől eltérni bűn, ami Isten ítéletét vonja magára.

MIT JELENT SZERETNI?

A szeretetet nem szabad úgy elképzelnünk, mint valami ellenőrizhetetlen és kiszámíthatatlan érzést. Isten azt parancsolja, hogy szeressünk, de ez teljesen lehetetlen volna, ha a szeretet valami nehezen megfogható alkalmi hangulat lenne, ami jön és megy. A szeretet kiterjed érzelmeinkre is, de sokkal inkább az akarat dolga.

A bibliai aranyszabály szerint szeretni azt jelenti, hogy a másik ember helyébe képzeljük magunkat, és azt tesszük vele vagy neki, ami számunkra is jó lenne, vagy amit magunknak is szeretnénk.

HOGYAN ÉS KIT SZERESSÜNK?

Ne csak szóval, hanem cselekedettel. A szeretet igencsak gyakorlati.

Például ha az asztalnál körbekínálnak egy tál banánt, s a gyümölcsök közül az egyiket fekete foltok vannak, akkor a szeretet azt választja. A szeretet kimossa a mosdókagylót és a fürdőkádat használat után. A szeretet eloltja a villanyt, ha már nincs rá szükség. Fölszedi az eldobott papír zsebkendőt, és nem lép át rajta közönyösen. A kölcsönkért szerszámot tisztán és épen adja vissza. A szeretet kiüríti a szemetestkosarat anélkül, hogy erre kérni kellene. Nem vár meg senkit. Először másokat szolgál ki, csak aztán önmagát.

A szeretet hangosan beszél, hogy a nagyothallók is meghallják. Dolgozik, hogy legyen miből adnia másoknak, és így tovább.

MITSUO FUCHIDA

Minden embert szeretnünk kell. Szeretnünk kell a családtagjainkat: szüleinket és testvéreinket, házastársunkat és gyermekeinket. Szeretnünk kell a rokonainkat: a közelebbieket és a távolabbiakat. Szeretnünk kell a barátainkat, de szeretnünk kell az ellenségeinket is: köszönnünk és segítenünk kell azoknak is, akik ellenségesen viszonyulnak hozzánk. A Mt 5,44–45-ben ezt olvassuk: „Szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok azokért, akik üldöznék titeket, hogy legyetek mennyei Atyátoknak fiai...” Továbbá a Jn 13,34–35-ben ezt olvassuk: „Új parancsolatot adok nektek, hogy szeressétek egymást: ahogyan én szerettelek titeket, ti is úgy szeressétek egymást! Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást.”

Tehát Isten gyermekeit és Jézus tanítványait abból is fel lehet ismerni, hogy szeretik egymást és szeretik ellenségeiket. Mert így csak Jézus tud szeretni és azok, akikben ő lakik Szentlelke által.

ISMERETLEN IMÁDSÁG

A második világháború idején Fucsida Micuo volt az a japán pilóta, aki a Pearl Harbor elleni légitámadás első hullámát vezette 1941. december 7-én. Főhadiszállására ezt a jelzést küldte: „Tora, tora, tora”, ami azt jelentette, hogy a megbízatását sikeresen végrehajtotta. De ezzel még nem volt vége a világháborúnak, mert végül is az Egyesült Államok győzött.

A háború alatt a japánok meggyilkoltak egy idősebb misszionárius házaspárt a Fülöp-

szigeteken. Amikor lányuk az USA-ban megkapta haláluk hírét, elhatározta, hogy japán hadifoglyokat fog látogatni, és hirdetni fogja nekik az evangélium örömhírét. Amikor a foglyok megkérdezték, hogy tulajdonképpen miért olyan kedves velük, azt felelte: „Azért, amit szüleim imádkoztak, mielőtt megölték őket.” Ennél többet sohasem mondott.

A háború után Fucsida Micuo annyira megkeseredett, hogy elhatározta: bevádolja az Egyesült Államokat egy nemzetközi bíróság előtt azokért a borzalmakért, amelyeket az USA a háború során elkövetett. A bizonyítékok összegyűjtése során kikérdezett japán hadifoglyokat is. Miközben összegyűjtötte azok vallomását, akik az USA-ban voltak hadifoglyok, nem talált köztük egyet sem, aki kegyetlenkedésről szólt volna, sőt áradoztak a különleges kedvesség miatt, amit egy keresztyén nő részéről tapasztaltak, akinek a szüleit a Fülöp-szigeteken meggyilkolták.

Elmondták a foglyok, hogy ez a nő gondoskodott számukra egy könyvről, ő Újszövetségnek nevezte, és beszélt arról az ismeretlen imádságról, amit szülei mondtak kivégzésük előtt.

Nos, ez éppen nem az volt, amit Fucsida hallani akart, de mindenesetre megjegyezte magának. Miután többször is hallotta ezt a történetet, vásárolt magának egy Bibliát. Ahogy az Újszövetségből a Máté szerinti evangéliumot olvasta, feltámadt benne az érdeklődés. Végigolvasta a Márk szerinti evangéliumot is, és az érdeklődése még nagyobb lett. Amikor a Lukács szerinti evangéliumnak a huszonharmadik részében ehhez a vershez érkezett: „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek”, egyszerre világosság támadt a lelkében. Megértette, hogy ez lehetett az az imádság, amit az a misszionárius házaspár halála előtt elmondott. Most már nem gondolt sem az amerikai nőre, sem a japán hadifoglyokra, hanem csak önmagára, aki Jézus Krisztus elszánt ellensége volt, és arra, hogy Isten mégis kész neki is megbocsátani. Miután elolvasta a megfeszített Megváltó imádságát, ő maga is bűnbocsánatot kért és kapott, és örök életet a Krisztusba vetett hit által.

Fucsida Micuo életének hátralevő részét azzal töltötte, hogy beutazott sok országot, és mindenütt hirdette Jézus Krisztus véghetetlen irgalmát és szeretetét.

A Szentírás tanításának és keresztyén hitünknek a lényege a SZERETET: szeretni Istent és szeretni a másik embert. Kívánom, hogy látszódjon meg rajtunk, hogy mi Isten gyermekei és Jézus Krisztus tanítványai vagyunk, akik szeretjük Istent, és szeretjük egymást, még az ellenségeinket is.

Ártó versengéssé fajuló testvéri

A gój (többes számban gójim) héber szó, eredeti jelentése nép vagy nemzet. Mai jelentése „nem zsidó”. Az Ószövetség korai könyveiben egyaránt használták a zsidókra és más népekre vagy országokra. A későbbiekben egyre inkább az Izraelt körülvevő, nem zsidó népeket kezdte jelenteni.

A középkorban a gój szó értelme fokozatosan átalakult nem zsidó népből nem zsidó vallású személlyé. A gój mai jelentését pedig általában pejoratív felhanggal használják. A mai héber nyelvben a gój semleges kifejezés (az angol gentile megfelelője).

POGÁNY

Az Ószövetség egy másik fogalmat is használ a népre a gój mellett: ez az ám. Mindkettő jelölheti Izráelt is. A szövetség és a kiválasztás gondolatának megerősödésével változott a szóhasználat is: gójim azok, akik Istent nem ismerik, az ám pedig a választott nép. Az Izráelen kívüli népek között pedig nem tettek különbséget, egységesen pogánynak tekintették mindet.

Az Újszövetségben az ethné jelölte a pogányokat, a laosz pedig a választott népet. Mivel az újszövetségi egyház az új Izráelként értelmezte önmagát, üdvtörténeti ellentétet látott a gyülekezet és a pogány népek között, akik az igaz Istent nem ismerik.

Izrael éles ellentétben állt szomszédjaival. Különösen idegen uralmak idején vált nyomasztóvá a kulturális és vallási fölény (pl. Assíria, Babilónia).

Minden identitásmegőrző erőfeszítésük ellenére átvették azok életmódját, képzetvilágát, megismerték isteneiket, és ez gyakran az igaz Istentől való elhajlást jelentette.

A legnagyobb veszedelem az volt, amikor Isten népe az Urat Baállal kezdte azonosítani (1Kir 18). Különösen a próféták harcoltak ez ellen, aminek következtében még élesebben meghúzták a határt a szent nép és a tisztátalan pogányok között.

NÉPEK ÉS NEMZETEK

Az ókori Izraelben nemzetisége nem a személynek, hanem a családnak volt, amit a férfi családfő képviselt. Vallási nézőpontból „félzsidóságot” nem ismertek el, tehát csak zsidó vagy nem zsidó státusban lehetett valaki, átmenet nélkül.

A zsidó vallási hagyomány szerint a zsidóság kizárólag anyai származással öröklődik, ezért a nem zsidó anyák gyermekeinek be kellett térniük.

A középkortól kezdve a gyermekek beérését a rituális zsidó nagykorúságot elérve, 12-13 évesen véglegesíteni kellett. A refor-

mzsidók közösségében az apai ágú öröklést is elfogadják, szemben az ortodox és neológ ágakkal.

Az amerikai reformjudaizmus pedig még szigorúbban vette a származás kérdését. Az ő felfogásuk szerint az a zsidó, akinek mindkét szülője zsidó származású. A vegyes házasságból született gyermeket pedig csak akkor fogadják el zsidónak, ha az vallásos nevelést kapott, és aszerint is él.

A zsidó státus a rabbinikus felfogás szerint nem szüntethető meg: a „kitérés” eredménye nem egy gój, hanem egy bűnös zsidó.

A mai Izrael egyik legfontosabb törvénye, a hazatérési törvény szándékosan a lehető legszélesebben értelmezi a zsidó fogalmát: a bevándorlási jog érvényesítéséhez elég egyetlen zsidó nagyszülő. Ugyanakkor Izraelben polgári házasság nincs, a vallási házasságot pedig az ortodox rabbitanács engedélyezi.

Nagyon fontos kérdés továbbá a „nemzetiségi” bejegyzés az izraeli személyi igazolványban (Teudat Zehut). Ezt a belügyminisztérium szabályozza, és általában az izraeli főrabbinátus által is zsidónak elfogadott személyeket regisztrálja zsidónak.

A jogvédő szervezetek fellépésének következményeként az izraeli személyi igazolványokból már évtizedekkel ezelőtt eltűnt a „vallása” ill. „nemzetisége” rovat. A hovatartozást legfeljebb a nevekből lehet sejteni.

TESTVÉR

Szó szerinti értelemben ugyanazon szülőknek gyermeke vagy az a rokoni kapcsolat, amelyben legalább az egyik szülő (az apa) közös. Híres testvérpárok az Ószövetségben: Káin és Ábel (1Móz 4,2), Ézsau és Jákob (1Móz 25,26), Mózes és Áron (2Móz 4,14).

Ismert József és testvéreinek története, melynek szereplői részben közös apától és anyától, részben pedig csak közös apától (Jákob) származtak.

Tágabb értelemben a testvér jelentése: vérrokon. Lehet például unokaöcs. Jelenthet ugyanahhoz a törzshöz vagy néphez tartozó embert is. Még tágabb értelemben jelölhet más néphez tartozót, ha az valamilyen módon közel álló. Így nevezi például Lót is a sodomabelieket (1Móz 19,7).

Ismert azonban a szó vallási értelmű használata. Ez esetben nem vérrokonsságot jelöl, hanem ugyanahhoz a gyülekezethez, vallási közösséghez tartozást. Átvitt értelemben az a testvér, akivel hasonló sorsunk van, vagy akivel rokon természetűek vagyunk.

Az Újszövetségben testvér az, aki Isten népéhez tartozik. A feltámadás után Jézus az apostolokat testvéreinek nevezte, ők pedig a gyülekezet tagjait szólítják így.

Sok szó esik a Szentírásban a testvéri kapcsolatokról is. Tragikus jelkép, hogy az első testvérpár története egyszersmind az első gyilkosság története is. Viszont Dávid és Jonatán barátságában az a szép, hogy testvéri szeretetet éreznek és gyakorolnak egymás iránt.

Az Újszövetségben külön szó jelöli a testvérszeretetet (philadelphia – Róm 12,10).

Az Újszövetség több helyen említi Jézus testvéreit. A szentírók Jézus fivéreit név szerint fel is sorolják (Mk 6,3).

Római katolikus magyarázók inkább Jézus féltestvéreire gondolnak (József feltételezett első házasságából) vagy unokatestvéreire. Az Újszövetség ezt a kérdést nyitva hagyja. Inkább az érdekli, hogy Jézusban sokáig nem hisznek testvérei (Jn 7,5), és ő inkább vállalja hallgatóival a testvéri közösséget, mint édesanyjával és test szerinti rokonaival (Mk 3,31–35), ha azok nem hallgatják tanítását és félreértik őt.

JÉZUS TESTVÉREI

Bár az evangéliumok szűkszavúak Jézus családját illetően, mégis tudunk arról, hogy Jézusnak testvérei is voltak. Férfitestvéreit név szerint ismerjük: Jakobot, Júdást, Józsefet és Simont, húgait azonban név nélkül említi a Szentírás.

Az evangéliumokban arról olvasunk, hogy kezdetben hitetlenek voltak és kétségbe vonták Jézus messiási voltát, de Jézus feltámadása után ők is csatlakoztak az Anyaszentegyházhoz. A hagyomány szerint például Jakab levelét maga az Úr testvére írta, és bár a századok során alaposabb megismerésük nem volt üdvtörténeti kérdés, mégis meglehetősen sokat foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogy Jézus testvérei Mária gyermekei voltak-e.

Az egyház keleti felében Jézus testvéreit József előző házasságából származóknak tekintették. Egyes vélemények szerint ugyanis József özvegyember lehetett, amire abból következtettek, hogy Jézus 13 éves korában történt jeruzsálemi zarándoklata után az evangéliumok hallgatnak a názáreti ácsról. Valószínűleg még Jézus gyermekkorában meghalt.

kapcsolat, vagy Isten uralma?

Az egyház nyugati felében Szent Jeromos véleményére építve tulajdonképpen Jézus unokatestvéiről beszéltek. A katolikus egyház tanítása szerint ugyanis nemcsak Mária maradt szűz Jézus születése után is, de József, Jézus „földi apja” is szüzettségben élte egész életét. Erre a magyarázatra azért volt szükség, hogy a szent család az askézis és a kolostori élet példajaként álljon az emberek előtt.

Kezdetben a református egyházakban is tovább élt ez a hagyomány, de a 19. századtól kezdve a protestáns teológusok felhagytak az efféle „tisztelettel”, és azt kezdték hangoztatni, hogy Jézus valódi testvéreiről van szó.

A katolikus teológusok – természetesen – igyekeztek cáfolni ezt a megközelítést. Jézus elsőszülöttként való megnevezése ugyanis csak arról szól, hogy „ő nyitotta meg anyja méhét”, ahogyan az Ószövetség fogalmaz, nem jelenti azt, hogy testvérei is voltak. Hivatkoztak arra is, hogy Mária minden évben felment Jeruzsálemba a páska ünnepére, de korlátozott lenne gondolkodásunk, ha azt hinnénk, hogy a gyermekevelés gátolta Máriát. Az az érv pedig, hogy a keresztnél Jézus (hitetlen) testvéreire bízta volna anyja lelki vezetését János helyett, teljesen alaptalan.

A legvonzóbb ellenérv talán az, hogy Jézussal szemben testvérei (Jn 7,1–9) az idősebb testvérek bátorságával és fölényességével lépnek fel (ami bizonyíték lenne arra, hogy más házasságból származnak), de ez csak hitetlenségüknek szemtelen megnyilvánulása Jézussal szemben.

Az igazság az, hogy sem megcáfolni, sem megerősíteni nem tudjuk Jézus testvéreinek pontos származását. Talán maga Jézus is így akarta ezt, hiszen ő maga tanítja: „aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát, az nekem fitestvérem, nőtestvérem és anyám.”

KÁIN ÉS ÁBEL

„Boldogok a szelídek, mert ők örökségül bírják a földet” – hangzik Jézus egyik legmegnyugtatóbb boldogmondása a hegyi beszédben, mely erőt és hitet ad minden szenvedő embernek.

De mikorra vonatkozik ez az ígélet? Mert a világ alakulása éppen ennek ellenkezőjét mutatja! Káin és Ábel története már évezredek óta éppen azt hirdeti: a szelíd meghal, míg a gyilkos megházasodik, gyermekeket nemz

és várost épít. A lélegzetnyi létet élő Ábelék (névének jelentése: lehelet) boldogsága a mennyben lesz, de most a Káinok birtokolják a földet! A történelem formálói Káin leszármazottai, a Tubáلكainok, „mindenféle réz- és vasszerszám kovácsmesterei” (1Móz 4,22), a fegyverkovácsok, akik eszköze az ellenkezést nem tűrő „véleményformálás”.

Káin és Ábel történetét sokan és sokféleképpen értelmezték. A 19. századig valós személyeknek tartották őket, később viszont esetüket néptörténeti mondaként magyarázták az Izrael fiai között élő keniták (Káin leszármazottai) eredetére.

Egyesek vallástörténeti magyarázatot véltek felfedezni benne: Káin kétségbeesésében emberáldozattal próbálja kicsikarni Isten áldását (alighanem ez az értelmezés a legelrugaszkodottabb). Mások pedig azt a kultúrtörténeti elbeszélést látták benne, ami az állattenyésztő és a földművelő közötti ősi rivalizálást világítja meg.

Káin és Ábel történetét azért is nehéz megfejteni, mert eredeti szövege töredezett és hiányos, a történet menete nem logikus, és már-már bosszantó szűkszavúsága nem ad választ felmerülő kérdéseinkre. Feltűnően sok hasonlóság található Ádám és Éva bűnesetével (kísértés, bűntudat, kikerülő válasz, átok és ítélet, a büntetés enyhítése), ami sejteti: a két történetet együtt kell vizsgálnunk, mert összetartoznak.

Ádám és Éva esete ugyanis arról szól, hogy mit jelent embernek lenni – Káin és Ábel története pedig arról, hogy mit jelent testvérnek lenni!

KERÜLJ FÖLÉ

A konfliktus oka nem a pásztorkodás és a földművelés közötti értékkülönbség (kinek a munkája drágább Isten szemében?), hanem pusztán az, hogy Isten Ábel áldozatára rátekinített, Káinéra pedig nem! Nem tudjuk, mi-

ért utasította el Isten a Káin áldozatát, ahogyan azt sem, hogy Káin miből tudta ezt, hiszen gyermekkorunk elképzelése, miszerint az áldozatok felszálló füstje a jele ennek, pusztán a képzelet kiegészítése a könnyebb megértéshez!

A szentíró azért nem boncolgatja az okokat és nem részletezi az eseményeket, mert nem bűnügyi nyomozást örökít meg, hanem a valóságból kiindulva elmondja: a bűneset után az emberi természet már magában hordozza a versengés és a konfliktus

lehetőségét!

Nem arról van tehát szó, hogy a gonosz és a bűn uralja és bitorolja a földet, hanem arról, hogy az embernek együtt kell élnie a bűnnel és annak minden következményével!

Ábel sem volt tökéletes, hiszen ő is a bűnös emberpár gyermekeként „bűnben fogantatott és született”, mint azóta minden ember.

A földi bűnös emberi lét kulcsa éppen ezért ebbe a mondatba van belesűrítve: „Ha jól cselekszel, emelt fővel járhatsz. Ha pedig nem jól cselekszel, a bűn az ajtó előtt leselkedik, és rád vágyódik, de te uralkodjál rajta.” (1Móz 4,7) Isten üzeni: a bűn korlátozott és korlátozható; elkerülhető és megbocsátható. Uralkodj rajta! Irányítsd, és ne az irányítson téged!

Káin – utólag – elismeri ezt. Miután gyilkosságának következménye átokként szakad rá, bűnbánattal megvallja: túl súlyos büntetése. Isten ekkor enyhít az ítéleten, de nem bűnbánata miatt. A bűn következménye megmáshíthatatlan: Ábel vére Káin kezéhez tapad – végérvényesen. Ezzel együtt kell élnie, de Isten ebben az életben sem hagyja magára. Nem törli el a büntetést, hanem megjelöli Káint (fogalmunk sincs, milyen jel lehetett ez), hogy megóvja őt és mindenkit, aki csak találkozik vele – az újabb gyilkosságtól.

Isten egyszerre teremtetett férfivá vagy nővé, illetve testvérré. Nem lehetsz egyedül ember! Egyedül megszűnsz embernek lenni – ami rosszabb a halálnál!

„Ember embernek farkasa!” – tartja a latin közmondás. A bűn az ajtó előtt leselkedik. Ez alól még a legszentebb cselekedet ideje alatt sem szabadulhat az ember. Egy szempillantás alatt versengéssé fajul a testvéri viszony, az áldozat bemutatása pedig gyilkos indulattá a közelében – de Isten uralkodhat rajta(m)!

(Adorjáni Zoltán teológiai tanár *Hol is van a testvérem?* című előadása nyomán)

Testvéri viszonyok, avagy

Ma már egyértelműen kimondja a pszichológia: a szüleink mellett a testvéreinken is múlik, milyen ember lesz belőlünk. Már pusztán a létük meghatározó, konkrétan az, hogy egyiké vagyunk-e vagy sem.

Egyértelműen hatással van a testvérkapcsolatunk (vagy annak hiánya) a kortársakkal való kapcsolatainkra és felnőttkori emberi viszonyainkra. Megtanulhatjuk például a testvérünktől, hogyan kell csapatban gondolkodni, szövetséget kötni – és tisztességesen versenyezni.

Pszichológiai kísérletek igazolták, hogy abból, ahogy egy ember önmagát jellemzi, elég jól lehet következtetni arra, milyennek látják őt a testvérei. Az énképünket leginkább ők formálták, és bár talán más társaságban réges-rég egyéb tulajdonságainkkal érvényesülünk, azok mintha kevésbé számítanak az öndefiníció során.

Lássuk a leggyakoribb okokat, nem elefedve, hogy minden kapcsolat egyedi, bonyolult és szüntelenül változó, tehát vannak tendenciák, típushibák-jellegzetességek – és vannak emberi sorsok.

„Ő VOLT A KEDVENC”

A testvérek versengenek a figyelemért. Ez teljesen normális, mondja a pszichológia. Meg azt is mondja, hogy ha egy gyerek és szülei közt erős a kötődés, akkor kisebb dráma, ha kistestvér születik, és átmenetileg ő lesz a világ közepe, így sok szempontból borul az addigi rend. A bizonytalan kötődésű gyerekek testvérkapcsolata ellenben eleve terhelt, sokszor a szülőnek címzett indulat csattan a testvéren.

Különösen nehéz a helyzet akkor, ha a szülők hasonlítgatnak, ha nem látják meg a különbözőség varázsát, ha nem értékelik az egyéniséget, csak, mondjuk, a teljesítményt, amelyet az ő értékrendjük alapján csupán az egyik gyermek nyújt.

Azt gondolnánk, hogy ez a kivételezés egy életen át cipelt málha azon, aki a testvére árnyékában nevelkedett, de valójában sújtja azt is, aki a bálvány a családban, mert lelkiismeret-furdalással él a testvérel szemben (ha felismeri ezt magában, ha nem), ráadásul az elvárásoknak is állandóan meg kell felelnie, hogy ne zuhanjon le a piederasztalról.

Az örök másodiknak is nagyon nehéz, hiszen mindig a testvér a mérce, az ő sikerei, az ő képességei, így neki sokkal nehezebb lesz megtalálni a saját versenyszámait: erősségeit, gyengéit, és az önbecsülése is szükségszerűen csorbát szenved, ha mindig valaki után kullog ahelyett, hogy a saját útját járná emelt fővel.

A kutatások alapján minden szülőnek van egy „kedvenc” gyereke, pontosabban egy olyan gyereke, akit közelebb érez magához, akire épp a hasonlóság okán a legjobb szándék mellett is hajlamos rávetíteni saját vágyait, traumáit, félelmeit. Ez az azonosulás („magamat látom benne”) rejlik a kivételezés mögött általában, nem az, hogy a másik (többi) gyermekét kevésbé szeretné. Csakhogy az utódoknak nehéz ezzel a kiválasztottsággal mit kezdeni, és sokszor nem a szülő-gyerek kapcsolat romlik meg emiatt, hanem a testvéreké – a szülő nagy fájdalmára.

IKREK KAPCSOLATA

Mindig bámulattal nézi az ember az ikreket, hogyan lehetnek annyira egyformák, miközben ők azt mondják magukról, hogy nagyon is különbözők.

Kétpetéjű ikrekről akkor beszélhetünk, ha két petesejt termékenyül meg, s azokból két embrió és két magzat fejlődik ki. Ellenben az egypetéjű ikrek esetében egyetlen petesejt termékenyül meg, és ez osztódik később ketté; ezért a két kicsi mindig azonos nemű, azonos vércsoportú, sőt még a DNS-ük is 95-100%-ban megegyezik. És mivel együtt, egymás mellett fejlődnek az anyaméhben, már itt igen különleges kapcsolat jön köztük létre. Maureen Healy gyermekpszichológus szerint pontosan ez járul hozzá leginkább ahhoz, hogy sokkal szorosabb a viszonyuk, mint a testvéreknek.

Már édesanyjuk pocakjában kommunikálnak egymással, érzik egymás jelenlétét, megérintik egymást, és olyan dolgokat ta-

pasztalnak meg, amiket az egyedüli babák nem tudnak.

Tehát már ekkor létrejön köztük egyfajta kapcsolat és egymás iránti érzékenység, ami a tudatukba és az idegrendszerükbe is bevéssződik, így később, a születés után és az évek múlásával is megmarad.

Mivel együtt nevelkednek, mindig ott vannak egymás mellett, egymás közelében, a kapocs még tovább fejlődik. Sokszor az egymással kialakított viszonyuk még az anyával való kapcsolatuknál is szorosabb, egyfajta szimbiózis jön létre köztük.

Joleen Greenwood családszociológus szerint kapcsolatuk olyan, mintha egészen a kezdetektől lenne egy legjobb barátjuk, aki mellett szinte nincs is szükségük másra. Persze viselkedésüket, személyiségüket a környezeti, családi tényezők ugyanúgy befolyásolják, mint más gyermekekét, azonban az identitásuknak mindig is meghatározó része lesz az ikerség.

Külsőre majdnem teljesen egyformák, személyiségük, viselkedésük azonban eltér. Már az anyaméhben megfigyelhető köztük a különbség: egyikük általában nagyobb, dominánsabb, és előbb is jön a világra. Később általában ez a baba lesz a nyitottabb, extrovertáltabb, míg testvére inkább a visszahúzódóbb, introvertáltabb. Megegyezik, hogy egymást utánozzák, de az is, hogy szembefordulnak a másikkal, vagy lázadnak egyformaságuk ellen.

Tehát természetesen ugyanúgy létrejönnek köztük konfliktusok, sőt a féltékenység is könnyen felütheti a fejét, ám kapcsolatuk életük végéig utánózatlanul különleges marad.

Egyesek olyan különleges képességet is társítanak az egypetéjű ikrekhez, mint például a telepátia. Bár erre tudományos magyarázat nincs, valóban sokan tapasztalták már azt, hogy képesek megérezni, kitalálni egymás gondolatait. És bár a szakértők nem találták meg a jelenség okát, azt valószínűsítik, hogy hasonló agyhullám-mintáik játszhatnak benne szerepet.

Számos történet pedig azt is megmutatja, hogy gyakran életük nagy eseményeit is egyszerre vagy nagyon kis különbséggel élik át, például egyszerre lesznek várandósak, egyszerre adnak életet babáiknak.

Ha egymástól elszakított és különböző családokban felnövő ikrek felnőttként találkoztak, számos esetben számukra is meglepő volt, hogy mennyire hasonló életet élnek. Sokszor előfordult, hogy ugyanaz volt a szakmájuk, hasonló a választott párjuk, vagy hasonló berendezésű a lakásuk, melyet egymástól függetlenül és egymásról nem tudva alakítottak.

meghatározó édesek és mostohák

FÉLTESZTÉVÉR – MOSTOHATESTVÉR

Amikor valaki újravezetődik, a mámor kezdeti időszakában azt gondolja, hogy most majd sikerül felépítenie egy új, sokkal jobb családot, mint korábban. És ebbe a fantázia-világba óhatatlanul beszívárog az az elvárás, hogy a gyerekeim majd szeretni fogják a párom gyerekeit is.

Az összeköltözés utáni hetekben pedig jön az irratlan csalódás: a gyerekek folyamatosan bántják egymást. A legtöbb szülő ilyenkor a megoldás helyett felelősöket keres, és megkezdődik a kölcsönös vádaskodások időszaka. Pedig a testvérek versengése teljesen normális jelenség.

A RIVALIZÁLÁS TERMÉSZETES

Amikor egy pár összeköltözik a gyerekeivel, arra is érdemes figyelni, hogy ha friss a válás élménye, a gyerek nemrég esett át a családja széthullásának traumáján, az egyik szülő eltávolodásán vagy elvesztésén. Ez a feldolgozatlan élmény még rendkívül sok haragot rejt, s könnyen lehet, hogy az a mostohaszülőn vagy mostohatestvéren fog csattanni. Ha az új család tagjai türelmetlenül vagy agresszívoval reagálnak a viselkedésére, azt fogja érezni, hogy „na, ezek sem szeretnek, vagy nem érdemesek arra, hogy szeressem őket”.

Tovább nehezíti a helyzetet, hogy a mostohatestvérek nem együtt nőttek fel, nincsenek közös emlékeik, gyakorlatilag vadidegének egymás számára. Most kell megismerkedniük, ráadásul azzal a kimondott vagy kimondatlan elvárással, hogy „szeretniük kell egymást”.

Könnyen előfordulhat az is, hogy egészen eltérő szokásaik, hagyományaik, értékeik vannak, mint a másik fél családnak. Ezek összeillesztése nagyon komoly munkát igényel, és számtalan konfliktushelyzetet fog teremteni. Ilyenkor kezdődnek majd azok a viták, hogy „ha neki szabad, nekem miért nem?”, „ha neki van ilyenje, nekem miért nincs?”, „nekem ezt meg kell csinálni, neki miért nem?”

Ahhoz, hogy ezeket a helyzeteket kezelni tudják, nagyon fontos, hogy az összeköltözés pillanatától legyen egy családi kupaktanács, amelyben közösen megalkotják a családi együttélés szabályait, kiosztják a feladatokat. Nem baj, ha a testvérek nem értenek mindenben egyet, de fontos, hogy mindenki elmondhassa, hogy mi bántja vagy mit szeretne.

A DÜH NORMÁLIS, AZ AGRESSZÍO NEM AZ

A szorongás, félelem, harag, kétségbeesés viharzása teljesen normális jelenség, különösen

az összeköltözés utáni első időszakban. Az is normális, ha ez az összecsiszolódás még jó pár évig eltart.

Hihetetlen türelmet és kitartást igényel a szülők részéről, hogy kibírják ezt az időszakot. Nagyon fontos azonban, hogy a szülők tudják, és a gyerekekben is tudatosítsák, hogy a düh teljesen normális érzelem ugyan, az viszont már nagyon nem mindegy, hogy mit kezdünk a haragunkkal, és továbbviszük-e agresszióba.

A mostohatestvérré szabad haragudni, de megütni nem. A szülő felelőssége, hogy megtanítsa a gyerekeknek a harag kifejezésének megfelelő módját. Például azt, hogy elmondhatom a másíknak, hogy miért fáj nekem az,

amit csinált, hogy ilyenkor félek, csalódott, szomorú vagy éppen magányos vagyok, és szabad őt megkérnem arra, hogy ezt többet ne tegye.

Ahhoz, hogy a szülők nyugodtan, indulatok nélkül tudják kezelni a gyerekek rivalizálását, nagyon tudatosnak kell lenniük. Például tudniuk kell, hogy a helyzetük nem egyedi, más családokban sem megy ez könnyebben, legfeljebb nem beszélnek róla. Tehát a testvérek veszekedése nem az ő helytelen szülői magatartásukból következik, hanem a kialakult helyzet normális következménye. Tehát nem érdemes senkit hibáztatni érte.

ÖRÖKBEOFOGADÁS

Beszélggettünk gyerekekről, testvérekről, különböző családi élethelyzetekről, melyek mikor milyen szituációkat kreálnak, de nem beszélünk arról, ha a házasság nem teljesedik ki a gyermekáldással.

Ilyenkor egyetlen lehetőség van, ha tényleg gyereket szeretnének: az örökbefogadás. Sokan azt hiszik, hogy ez egy tündérmese: a házaspár, amelynek nem születik gyereke, befogad egy kisgyereket, akit a családja nem

akar, vagy nem tud nevelni, lehetőséget ad egy kis életnek, akinek nincs lehetősége családban felnőni, és boldogan élnek, míg meg nem halnak. Azonban ez nem ilyen egyszerű, hiszen mire túljutnak minden jogi procedúrán, a gyermek általában minimum két-három éves. Így a család nem egy csecsemőt kap, hanem egy kész gyermeket a dackorszak közepén, aki túl van már egy két-három éves rémálmon. Hordozza magában tudat alatt az elhagyás fájdalmát, a nevelőszülőknél tapasztalt nehézségeket vagy a nevelőotthon hátrányait.

Amikor bekerül a gyermek az örökbe fogadó családba, addigra már sok traumát átél. Így az első együtt töltött év az összeszokás

éve, s ez korántsem gondtalan.

Ahogy nő, lassan az egyenetlenségek kisimulnak, de a génjeiben más család programja van, és ezzel általában nem szoktak foglalkozni, sem felkészíteni őt arra, hogy nem minden esetben tud könnyen azonosulni az örökbe fogadó családdal értékrendjével.

Az örökbe fogadottak sokkal macskább és lázadóbb

gyerekek, mint azok, akiket születésüktől fogva szerető család vesz körül.

Ezek a problémák elsimíthatók és megoldhatók sok odafigyeléssel, törődéssel és szeretettel. De a vér szerinti szülő utáni sóvárgás érzése sokáig megmarad a gyerekekben.

Vannak párok, akik a titkolózás útját választják, és nem mondják el a gyerekeknek, hogy nem ők a vér szerinti szülei. Ez viszont előbb-utóbb mindig kiderül, és minél később szerez róla tudomást a gyerek, annál nagyobb szokott lenni a sokk.

Ráadásul ezek a gyerekek vér szerint sokszor egy nagy családba tartoznak, és legtöbbjüknek az állami rendszerben vagy különböző örökbe fogadó szülőknél még vannak testvéreik.

Nagyon nehéz megmondani, hogy mi a jobb: ha kapcsolatba kerülnek egymással gyermekként, vagy ha majd felnőttkorban keresik meg egymást.

Általában az örökbe fogadó szülők nem pártolják a testvérek gyerekkori kapcsolat-tartását, mert minden család védi a maga kis intimitását.

Az egykori hittantanár, akinek

Gyermekkorában előbb kézbe vette, majd pedig gyűjteni kezdte a könyveket. Szenvedélyének eredménye szép könyvtárrá terebélyesedett, majd olvasóból könyvkiadóvá lépett tovább. Demeter László, az idén 15 éves baróti Tortoma Kiadó tulajdonosa úgy véli, ismét kezd felértékelődni a könyv. Újra divat ajándékozni és saját részre vásárolni szép, tartalmas, érdekes könyveket.

– Mit olvas éppen?

– A napokban érdeklődéssel forgatom Kósa László és Filep Antal *A magyar nép táji-történelmi tagolódása* című könyvét. Színvonalas munka, mely bemutatja a Kárpát-medence néprajzi tájegységeit. Erre a könyvre kiadói munkánk miatt is szükségem van, tájékozódás céljából.

– Hogyan lesz egy történész-muzeológusból, aki történetesen a baróti Erdővidék Múzeuma igazgatója, könyvkiadó-tulajdonos? Milyen célok vezérelték?

– Barót környéke, Erdővidék a magyar kultúra és történelem számos nagy alakját adta a nemzetnek. Itt született Benedek Elek író, mesemondó, Gaál Mózes ifjúsági író, Baróti Szabó Dávid költő, nyelvújító, Apáczai Csere János tudós pedagógus, Keöpeczi Sebestyén József heraldikus, Benkő József történész, botanikus, nyelvész, Bölöni Farkas Sándor utazó, író, Kriza János néprajzkutató, unitárius püspök, Nagybacsoni Nagy Vilmos honvédelmi miniszter, és a sort még hosszasan folytathatnánk. Erdővidék tehát a tudósok, művészek, katonák szülőföldje. Itt kapták meg azt az alapot, ami által elismert személyiséggé válhattak.

Kolozsvári tanulmányaim befejeztével, hazatérve úgy gondoltam, hogy egy Baróton, Erdővidéken létrehozandó kiadó méltó apóloja lenne ezen nagy személyiségek szellemiségének, munkásságának. Ez a szándék motoszkált bennem, mikor ezen az „Isten háta mögötti helyen” létrehoztam a Tortoma Kiadót.

DEMETER LÁSZLÓ: AZ „ISTEN HÁTA MÖGÖTT” EGY JÓ HELY!

Egy katolikus pap barátom mondta: de hát az „Isten háta mögött” egy jó hely! Biztonságos, nyugodt, bölcsességet sugárzó. Lehet, igaza van, bár az a tapasztalatom, hogy nekünk háromszor nehezebb volt ismertté válni, felkapaszkodni, mint ha valamelyik erdélyi nagyvárosban működne.

– Miért éppen a 701 méter magas Tortoma-tetőről nevezte el a kiadót?

– Kerestem valami jól hangzó földrajzi nevet, lehetőleg erdővidékit. Így esett a választásom a Tortomára, melyről belátni majdnem egész Erdővidéket. A nyelvészek szerint a tortoma besenyőül örhegyet, vigyázó hegyet, vigyázó helyet jelent. És hát törekszünk arra, hogy őrzői, vigyázói legyünk a magyar kultúrának. Nemcsak az erdővidékinek, hanem – mint azt az eddigi könyvkiadói tevékenységünkkel igazoltuk – a tágabb hazánk kultúrájának is.

– Megszállottság, kultúrmisszió vagy üzlet a könyvkiadás?

– Igen. Ebben a sorrendben. Már kisgyerek koromban jó szívvel vettem kézbe egy szép könyvet. Gyűjtöttem a könyveket, s ennek a gyűjtőszennvedélynek az eredménye mára szép könyvtárrá terebélyesedett. És ez a szenvedély szülte azt is, hogy ne csak olvassam, gyűjtssem a könyveket, hanem készítem is.

Kultúrmisszió is, hisz olyan témákat is előveszünk, közzéteszünk, melyek sok esetben hiánypótlók. Mi adtuk ki a Kolozsvár, Kassa, Brassó történelmi városkalauzokat a legkiválóbb avatott szerzők tollából. Kolozsvárról, Kassáról utoljára az 1940-es évek elején jelent meg hasonló témájú, hiteles könyv, Brassóról talán még akkor sem. Elkezdtünk egy sorozatot *A Kárpát-koszorú hegyei* címmel, melyben szeretnénk Orsovától Dévényig hegységeként az egész Kárpát-koszorút bemutatni. Ilyenre sem vállalkozott eddig magyar könyvkiadó. Sorolhatnám.

És hát üzlet is. Nehéz a mostani magyar könyvkiadók helyzete, de megfelelő lavírozással és pályázati források bevonásával fenn lehet maradni. Sok olyan titok van, amit kiadótulajdonosként akár a saját kárunkból okulva fejtettem meg, és utána igyekeztem jobban csinálni. Pár ilyen apróságra és „apróságra” rájöttünk a kezdeti szakaszban, azóta üzletileg is szinten tudunk maradni.

– A kiadói munka fázisaiból melyik a legizgalmasabb önnek? A szerkesztési-műszaki munkálatok, a friss, nyomdaillatú kötetbe való belelapozás vagy a terjesztés, a könyv bemutatás művelete?

– Hát lehet, hogy a legszebb része, mikor először kézbe veszek egy általunk kiadott könyvet. De a munka folyamata is tetszik. Mindig úgy gondoltam, hogy lesz Baróton egy

HITTANTANÁR, MUZEOLÓGUS, KÖNYVKIADÓ

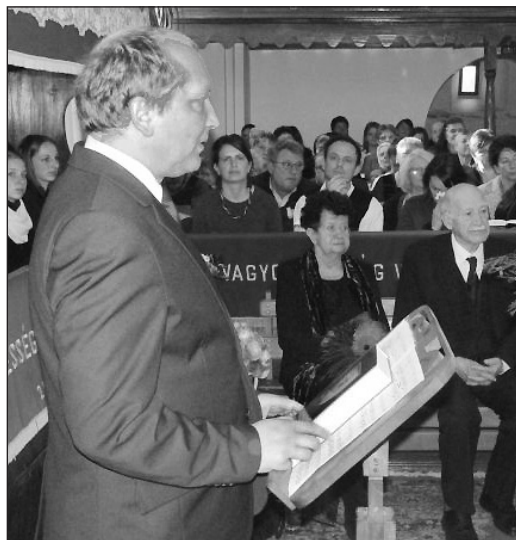
ÖNÉLETRAJZ HELYETT: 1975-ben születtem Baróton, ott is érettségiztem. 1996–2000 között Kolozsváron szereztem hittan–történelem szakos diplomát a Babeş–Bolyai Tudományegyetem római katolikus fakultásán. Hazatérve Barótra pár évig történelmet tanítottam erdővidéki iskolákban, majd 2006-ban létrehoztuk Erdővidék Múzeumát, s annak alapításától kezdve vezető muzeológusa vagyok. Szintén 2006-ban hoztam létre a Tortoma Könyvkiadót, ez azóta több mint 130 kötetet jelentetett meg. 2019-ben megvásároltuk a budapesti Heraldika Könyvkiadót, és annak is folytatjuk a hangsúlyosan történelmi, genealógiai, heraldikai irodalom népszerűsítését végző munkásságát.

a könyv a szenvedélye

szerkesztőség, ahol négyen-hatan dolgozunk. Ebből az lett, hogy én és két kollégám vagyunk Baróton, a korrektorunk csíkszeredai, a szerkesztőink dévaiak, a tördelőink Budapesten, illetve Sepsiszentgyörgyön laknak, az általunk kiadott *Kelet Kapuja* folyóirat főszerkesztője Bécsben él, a lap tudományos főmunkatársa pedig most épp Ulánbátorban magyar nagykövet, és így tovább. De valahogy összeállt az a csapat, amelynek tagjaival jól és hatékonyan lehet dolgozni, és a világháló lehetőségét ad a virtuális szerkesztőség működtetésére. Kedvenceim a könyvbemutatók is, ahol találkozunk az olvasókkal. Tartottunk már könyvbemutatót az almási barlangban is témába vágó könyvvel, de Budapesten az Alkotmánybíróságon is. Utóbbi helyszínen, igaz, nem a Tortoma Kiadó könyvét mutatuk be, hanem a 2019 óta szintén tulajdonunkban levő budapesti Heraldika Kiadót. Tetszik az is, hogy rácsodálkoznak sokan, hol van Barót, és hogy ott ilyen – az olvasók szerint – nagyszerű könyvek „teremnek”.

– Három évtizeddel a rendszerváltás után, manapság milyen lábakon áll az erdélyi könyvkiadás?

– Az utóbbi harminc évben teljesen átstrukturálódott a könyvkiadás és a könyvterjesztés egyaránt. 1990 előtt a cenzúra eléggé rajta tartotta a szemét, kezét a könyvkiadás, viszont magyar nyelvű könyveket nemcsak a tömbmagyarság által lakott településeken lehetett vásárolni, hanem a Zsil völgyétől Belényesig majd mindenhol, ahol magyarok éltek. '90 után ez az államilag vezényelt könyvterjesztő hálózat összeomlott. Ami a könyvkiadást illeti, megtöbbszöröződött az erdélyi könyvkiadók száma. Voltak, amelyek látványosan felemelkedtek, és utána nagyot bukva meg is szűntek. Vannak kiadók, amelyek komoly tudományos és ismeretterjesztő

munkát fejtenek ki. Többen következetesen, kis lépésekkel töretlenül haladtak előre. A lényeg, hogy ma mindenki azt ad ki, amit tud, és amit akar, hisz nincs cenzúra. Nagyon gazdag az erdélyi magyar könyvkínálat. Évente több száz cím jelenik meg Erdélyben. Sok minden nem így lenne, vagy sokkal nehezebben menne, ha nem lennének azok az erdélyi és magyarországi pályázati lehetőségek, melyek az erdélyi magyar könyvkiadás hónapjához nyúlnak: Communitas Alapítvány, Bethlen Gábor Alap, Nemzeti Kulturális Alap, a magyar vezetésű helyi és megyei önkormányzatok, és még sorolhatnánk. Úgy vélem, hogy aki napjainkban eligazodik a könyvkiadás útvesztőiben, az talpon tud maradni, értéket tud teremteni, és azt el tudja juttatni az olvasókhöz.

– Mi a tapasztalata, Magyarországon mennyire elfogadott, ismert, keresett, megbecsült az erdélyi könyvkiadók kínálata?

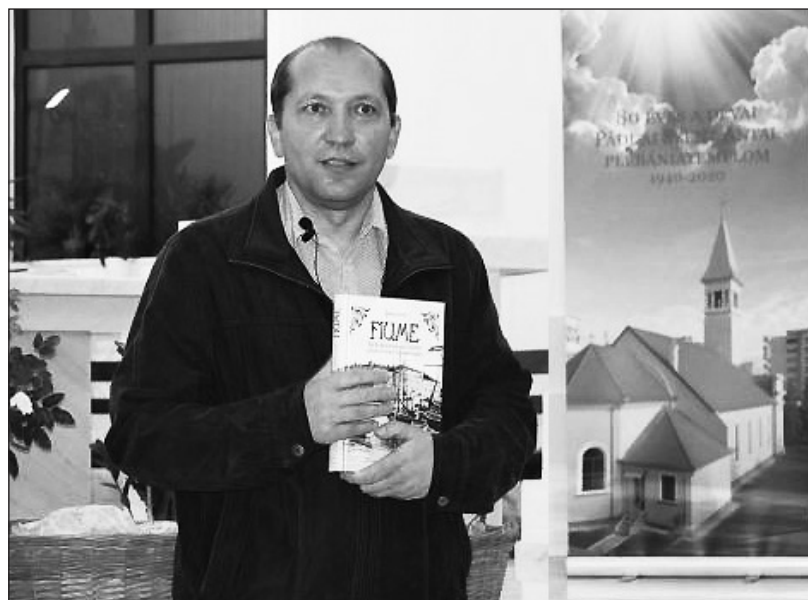
– Az erdélyi könyvkiadók jelenléte a magyarországi könyvpiacra és egyáltalán a magyarországi köztudatban az elmúlt harminc évben esetlegesen alakult. Volt, akinek sikerült, volt, akinek nem. Napjainkban a világhálón történő könyvkereskedelemben is áttörést hozott, de sajnos az erdélyi könyvkiadók talán nagyobbik része még mindig nem látszik Magyarországon. Ennek vannak olyan gyakorlati vetületei is, hogy a magyarországi könyvnyagkereskedések olykor 60 százalékos árrést

is alkalmaznak. Tehát a könyv árából 10 forintból 6 forint azé, aki eladja. Ez a kiadónak, aki a könyvet előállítja, és hát a szerzőnek természetesen, aki a könyvet megírja, eléggé szívbemarkoló tud lenni. Ezért van olyan, aki meg sem próbálkozik a magyarországi terjesztéssel, van, aki kétféle árat ad meg a könyvnek, mert Erdélyben viszont 30-40 százalék az árrés. Mindenki küzd azért, hogy minél közelebb kerüljön a magyarországi olvasókhöz is. Mi létrehoztuk az *erdelyikönyv.hu* webáruházat, igyekszünk minél több erdélyi kiadó könyveit is terjeszteni, és azon keresztül szolgáljuk ki mind a bel-, mind a külföldi megrendelőinket. Azonkívül bent vagyunk a legnagyobb világhálós könyvkereskedésekben is. Így igyekszünk szem előtt maradni, és ez eléggé sikerült is eddig.

Ami a kiadók megbecsültségét illeti, tapasztaljuk, hogy vannak olyan könyvek, melyek csak Erdélyben jelennek meg, és azokat az érdeklődő megtalálja vagy rajtuk keresztül, vagy közvetlenül a kiadóktól. Az a tapasztalatunk, hogy értékelik, becsülik a munkánkat. És van, aki elismerőleg ránk csodálkozik, hogy Baróton ilyen könyveket adunk ki. Ez jólesik, és motorja is a további munkánknak.

– Sokan ma is nosztalgiával emlékeznek a rendszerváltás előtti évtizedekre, amikor igen gyakori, sőt megszokott ajándéktárgy volt a könyv, majd mindenki otthonában ott sorakoztak a Kriterion-sorozatok, függetlenül attól, hogy munkás vagy értelmiségi volt az illető. Lesz még reneszánsza a könyvnek ebben a digitális, képernyő alapú világban?

– Az a tapasztalatunk, hogy átalakultak a „könyvfogyasztási” szokások, volt egy nagymértékű visszaesés is, de most mintha ismét kezdene felértékelődni a könyv. A szép könyv. A tartalmas, érdekes könyv. Most már nem elég az, mint 1989 előtt, hogy sokszor mindegy volt, mi a tartalma és milyen nyomdai minőségben lett kiadva, csak magyarul legyen. Most azt figyeltük meg, hogy nem baj, ha drágább, csak szép legyen és jó legyen a könyv, akkor megveszik ajándékba, saját részre egyaránt. A digitális világ azt is eredményezte, hogy felértékelődtek a gazdagon illusztrált képeskönyvek. Emellett népszerűek a gyerekkönyvek, a honismereti kötetek, a gasztronómiai irodalom, de sok más műfaj iránt is van érdeklődés. A Tortoma Kiadó tavalyi sikerkönyve egy képes szakácskönyv: 100 erdővidéki recept és 100 erdővidéki háziasszony. Ilyen képes szakácskönyvek készülnek más kistérségekről is: Sepsiszéki, Kézdiszéki, Orbaiszéki, Dabas, Zsil völgye, Bodrogköz, de lesz folytatása más irányban is.

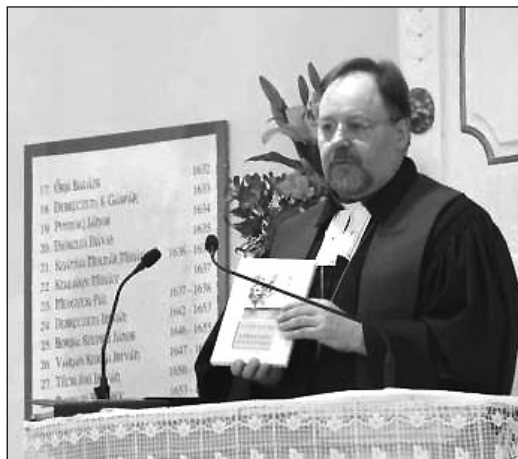

Ünnepi istentisztelet és könyvbemutató Nagyvárad-Olasziban

Egyházkerületünk előjárójának, Csúry István püspöknek a könyvét Adorjáni Dezső, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke mutatta be 2021. május 30-án, vasárnap délelőtt a Nagyvárad-olaszi református templomban. A kötet *A békeesség kötelékében* címmel a tavalyi esztendőben, a világjárvány alatt jelent meg. Mivel a pandémia miatt eddig nem volt alkalom a könyvbemutatóra, most a Varadinum rendezvénysorozat záró istentisztelet után került erre sor.

A Szentháromság vasárnapi ünnepi ökumenikus istentiszteleten a házigazda Dénes István Lukács lelképásztor-esperes köszöntötte a gyülekezetet, a vendégeket – a testvéregyházak képviselőit, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület előadótanácsosait, valamint a közéleti személyiségeket, Cseke Attila minisztert és Szabó Ödön parlamenti képviselőt.

A Jelenések könyve 3,15–16 alapján Adorjáni Dezső püspök hirdette Isten ígését, emlékeztetve a gyülekezetet, hogy a keresztyén hitet és kultúrát különösen fontos megvédeni abban az Európában, amely lagymagtaggá vált, pedig „az a hit, amely forró, képes

ADORJÁNI DEZSŐ PÜSPÖK

lelki értelemben lángba borítani a világot”. Isten elutasítja a langyosságot és a képmutatást – eleven, élő hitre van szükség.

A püspök idézte Kierkegaard gondolatát, aki azt írta, hogy „az igének ne csak hallgatói legyetek. A józan ember az, akinél a megértést és a megtérést mindjárt a tett követi. Krisztust nem bámulni, hanem követni kell”.

Az istentiszteletet követően ismertette Csúry István püspök könyvét, felhívva a figyel-

met arra, hogy a kötetben sokféle műfaj keveredik, hiszen esszék, tanulmányok, levelek, prédikációk, különböző könyvekhez írt előszók és pásztorlevelek is vannak a könyvben. Olyan ez, mintha egy mozaikot néznénk, amely sok apró részletből áll, de a sok különböző részből kirajzolódik a sokkal nagyobb kép, az egyház képe. Ugyanakkor a sorok között felsejlik a szerző emberi arca, aki mély teológiai látással minden helyzetben az Isten kegyelmében bízó ember békéjében hirdeti az igét.

Csúry István püspök áldás előtti zárószavában az igehirdetés tanítására reflektálva elmondta, hogy valóban, a keresztyénséget megtagadó Európa beteg, a világ lelke beteg, és az Istentől elforduló ember lelke – járvány nélkül is – beteggé válik. Ő az igehirdetésével, de írásaival is elsősorban gyógyítani akar, mindenkor a kiutat keresi, a megoldás felé tereli a gondok között gyötrődő emberi lelket. Ezért öröm számára, hogy ez a gyűjteményes kötet napvilágot látott, és immár a szélesebb közönség is megismerheti.

Áldás után himnusszal zárult az együtt-lét. Istené legyen a dicsőség!

WAGNER ERIK

Tíz, száz és ezer

Pelbárthidán a konfirmáció alkalmával idén hat fiatal válhatott a gyülekezet felelős és felnőtt tagjává. Ez azt jelenti, hogy nem csak vallják, de meg is mutatják, hogy Krisztushoz tartoznak. Életük középpontja Isten, Aki átfőmál és készre tesz az Életre.

Tíz

Még különlegesebbé tette a fiatalok első, pünkösdi úrvacsorázását az a tény, hogy százéves a Királyhágómelléki Református Egyházkerület. Ennek emlékére adományozott Jakabffy László különleges emléklapot az ifjaknak.

Immáron tíz esztendeje készített egyedi tervezésű oklevelet leginkább a Nagyváradon, de a környékbeli településeken konfirmálóknak is. Figyelem felhívása is ez a gesztus, hogy értékeljük fiataljainkat, építsük közösségeinket, és erősítsük egyházunkat.

Az idej emléklapon életfa látható, és az igei üzenet: „Harcold meg a hitnek szép harcát, nyerd el az örök életet, amelyre hívatattál” 1Timóteus 6,12.

Száz

Az emléklap mellett pedig egy a centenáriumba is utaló üzenet:

„Amikor 1921. június 4-én aláírták a trianoni diktátumot és darabokra tépték Magyarországot, az olyan volt, mintha sok gyermeket szakítanának el az édesanyjuktól és a testvéreiktől. Akiket addig bármikor meglátogathattak, azoktól hosszú időre elszakadtak. A hivatalok, a boltok, az iskolák, az utcák neve-nyelve megváltozott, és minden olyan érthetetlen lett.

Mintha az egész világ ellenük fordult volna. Az első világháború győztes hatalmai Magyarország területének 71,4 százalékát csatolták el és adták idegen országoknak.

Az elszakított gyermekeknek hamar fel kellett nőniük. A nemes, de árván maradt gyermekeknek helyt kellett állniuk.

Nem volt értelme a panaszkodásnak, de értelme volt a talpra állásnak, az élni akarásnak. A munka, a kitartás és a becsületes eszesség volt az eszköz az építésre.

Nem feladni, nem beolvadni, nem a könnyebb utat választani. Mindennél fontosabb lett összetartani és a képességeket a szülőföld építésére használni.

Így állt talpra egyházkerületünk, és már 1921. augusztus 8-án megalakult. Így épített, épült, tartotta meg istentiszteleteit és híveit. Nem elmenekült, szétszéledt, és máshol, nyugaton keresett hazát, hanem az itthon igyekezett szebbé tenni.

Immáron 100 éve egyre szebb és egyre sajátabb a szülőföld. Hála a kitartó elődöknek, hála a hűséges egyháztagnak, hála a nagyszüleiteknek, szüleiteknek és nektek, kedves konfirmandusok. Legyetek erősek, okosak, hűségesek és becsületesek!

Szent hitetekről vallást tettetek Isten és emberek előtt. De ugye elszántságot, ragaszkodást, örömet és célt jelent nektek ez a hitvallás?!

Az Isten immár rátok is bízta ezt a földet, gyülekezetet, egyházkerületet. Én is bízom bennetek, hogy egymást segítitek, hogy családot alapítotok, és gyermekeiteknek a hitet és a nemes küzdés örömét átörökítitek.

Én Hiszek az Isten megtartó erejében, hiszek a szülőföldem életképességében, sőt fejlődésében!

Hiszek egyházam, gyülekezetem jövőjében. Hiszek az én jövőmért küzdő elődökben!

Én hiszek Bennetek!
És ti miben hisztek?”

EZER

Tíz éve önzetlenül adni az ifjaknak. Az ilyen szolgálatok miatt is lehet ma a jövőt is ígérő száz évről emlékezni és hittel kérni, hogy ezerszeresen áldjon minket a mindenható Isten.

GHITEA-SZABÓ JÓZSEF LEVENTE

Lectori salutem!

Lehet-e karácsony szeptemberben? – veti fel a kérdést Farkas Antal könyve. A kérdés nem pusztán liturgiai, hanem annál sokkal messzebbre mutat, a megszabott és felosztott időn túlra, az örökkévalóságra. A megdöbbentő cím a Kijelentés időtlenségének és váratlanságának megsejtését mutatja, ezzel pedig a szerző túlmutat a liturgikus időn, egy olyan szellemi tér felé, ahol bárki, bármikor találkozhat Istennel, a másik emberrel, és utóvégre önmagával is. Isten országáról szól tehát ez a könyv.

A könyvben összegyűjtött igehirdetések – bár minduntalan személyes, családi, nemzeti vagy egyházi ünnepi alkalmakra mutatnak – nélkülözik a liturgiai megfontolást, ezáltal viszont nemcsak az Ige megszólalásának lehetőségeit szélesíti ki Farkas Antal, hanem a kultúra felé is utat nyit. A tiszta igei üzenet átadásán túl ez ennek a könyvnek a nagy értéke.

Az Ige időtlensége magában hordozza Isten váratlan megszólalásának a lehetőségét is, és éppen ez a pillanat az, amikor egy igehirdetés megszületik. Ha a Kijelentés megszületésének pillanata karácsonyra mutat, a gyümölcsstermés akkor feltétlenül szeptemberre.

Isten országának időtlenségében viszont akár egybe is eshet e kettő: karácsony szeptemberben. Farkas Antal az Igének ezt a megszületését és kiteljesedését mutatja fel az ember, a közösség, a gyülekezet számára ezekben az igehirdetésekből.

Vannak nagyon személyes kötődésű igehirdetések is ebben a könyvben, amelyek az élet nagy fordulópontjaira mutatnak egy ember, egy család vagy egy gyülekezet életében, mint a születés, házasságkötés, évforduló vagy az elmúlás.

Vannak a gyülekezet- és a nemzet közösségére tekintő igehirdetések is, de a legtöbb

igehirdetésben ott van az egyetemesség, az egész emberiségre néző üzenet is. Hiszen nem csak az Igének, hanem az embernek is van kontextusa.

Itt, ezen a ponton, az üdvtörténetbe fonódó személyes, egyéni történetek legelső mozzanatánál, a születésnél és a Krisztus történetébe való bekapcsolódásánál, keresztelői igehirdetéssel kezdődik ennek a könyvnek is a története. Fontos rámutatás ez arra, hogy az újjászületés, a szívnek az Ige általi megérintettsége váratlanul, bármelyik pillanatban bekövetkezhet. Ez a pillanat viszont nem liturgiai pillanat, hanem Isten időtlen valóságának megmutató jele az ember – az olvasó! – életében.

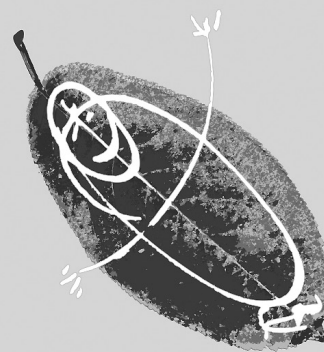
Karácsony, az Úr születésének ideje ez. A könyv utolsó igehirdetése pedig – a gyümölcs összegyűjtésére mutatva – egy temetési igehirdetés. Nem tudatos szerkesztési elv miatt, hanem mert így alakult: a könyv elkezdte írni önmagát.

A könyv önmagát írja, Farkas Antal csak fogalmaz, formába önt, ékesít. Nem írói magány ez, hanem az Igével terhes megszólítottság. A leírt igehirdetések megszületésében nem tűnik el a szerző, az igehirdető, sőt, inkább kiteljesedik, mint aki őt és újat hoz elő az ő éléskamrájából. Hiszen Farkas Antal irodalmár is, ezért az Ige megtölti az irodalmi formákat is, mert a prédikáció mint forma – bár kétségtelenül a legelső és legfontosabb – nem az egyetlen megjelenési formája és létmódja az Igének. Isten szabad a formáktól és a liturgiai szempontoktól, ezekre nekünk van szükségünk az ékes rend végett. Ennek tudata hatja át az e könyvben összegyűjtött írásokat is, mert az író nemcsak támaszkodik a magyar nyelv kifejezőerejére, hanem ezt a nyelvet irodalmi igénnyel formálja is.

Farkas Antal

KARÁCSONY SZEPTEMBERBEN

igehirdetések

Az itt közölt igehirdetések bővelkednek irodalmi utalásokban, idézetekben, történelmi allegóriákban, példabeszédekben. Ezek az irodalmi formák és vendégszövegek nem takarják el az Igét, hanem ellenkezőleg, rámutatnak az Ige liturgián túli mindenütt jelenvalóságára. Ezáltal az ötvenkét igehirdetés lejön a szöszékről, bejárja a világot és közöttünk lakozik.

Az, hogy kit, mikor és hogy ér el a kegyelem és az üdvösség időtlensége, az Isten gondviselése borzongatóan titokzatos, de mindig lenyűgöző és ellenállhatatlanul magával ragadó megnyilatkozásának a titka. Mint amikor váratlanul karácsony lesz szeptemberben.

VISKY ISTVÁN

A könyv igényelhető a lelkészi hivatalokban.

Szószerk elfoglalva – hiábavaló készülés?

Zuckerberg felemelkedése, azaz a Facebook megjelenése óta nagyon el se lehet titkolni azt, hogy születésnapja van valakinek. És mivel a lelképásztorok is „léteznek”, már reggel korán pittyeg a telefon a sok-sok jókívánsággal. Nehéz így készülni, de a telefont néma üzemmódba lehet állítani, és a szent feladatra lehet összpontosítani.

Király Lajos szatmári esperes, batizi lelképásztor vasárnap délelőttje a gyermeknaphoz legközelebb álló vasárnapon, ugyanakkor Szentháromság vasárnapján, hasonló érzésekkel telhetett, ugyanis éppen erre a napra esett 42. születésnapja.

A presbiterek érkeztek, szokás szerint, a gyülekezeti házba, hogy együtt vonulhassanak be a templomba. Még egy-egy rövid pillantás a prédikációjegyzetre: több minden van, amit meg kell említeni, s nem engedni, hogy kiközzentse a köszöntések özöne. Rövid ima, és indulás a templomba, mert vár a gyülekezet, a harang elhalkul...

Azon már talán meg sem lepődött az esperes, hogy a gyülekezet felállva és énekelve köszöntötte szeretett lelképásztorát. Már éppen azon gondolkodik, sőt ki is fejezi, nehéz lesz így prédikálni, amikor rádöbben: nem is kell. A szószerk lépcsőjének magasságából egy kéz ereszkedik az esperes

vállára, megnyugtatva, vagy éppen bosszantva? Hiába készült, mert a szószerk el van foglalva.

Rácz Ervin szigetlankai lelképásztor, jó barát, szolgatárs, a presbitérium kérésére érkezett a templomba meglepetésül. Az igehirdetés, az alkalomhoz igazodva, a 42. zsoltárra épült. Három kérdés és három biztatás hangzott el a prédikációban. Mi a vágyad? Miért csüggedsz? Min szoktál vívódni? Bízz Istenben! Légy hálás! A szabadító szabaddá tesz. Ő a mi személyes szabadítónk, hogy minden élethelyzetben ez legyen biztos alapunk.

REFSZATMAR.EU

Szorgos kezek munkája a szeretet jegyében

A Nagykárolyi 1. Számú Napközi Otthonos Óvoda 5. Számú Tagintézményének, valamint a Nagykároly-kertvárosi Református Egyházközség által létrehozott és támogatott Református Napközi Otthonos Óvoda „Bogyó és Babóca” kiscsoportjának (óvónők: Baumgartner Ildikó, Suhó Andrea) és „Noé bárkája” nagycsoportjának (óvónők: Holló Éva Andrea, Sógor Melinda Ágota) óvodásai önkéntesként vettek részt a 13. Szeretethíd programban. A Tolnay István esperes, Adorján Csaba gondnok és Lemák László egyháztag által adományozott hat gyümölcsfát ültettük el a játszótér udvarán május 14-én.

Az intézmény óvodapedagógusai kiemelt nevelési feladatuknak tekintik nemzeti örökségünk ápolását, a környezet megóvását és gazdagítását.

Pedagógiai programunkban kiemelt helyen szerepel a környezetvédelem, a környezeti értékek megóvása és a biodiverzitás fenntartása.

A régi, sok esetben 500 éves ellenálló gyümölcsfajtaikat óvjuk, védelmezzük. Ezzel támogatjuk a biológiai sokféleség fenntartását is.

Először is körültekintően kiválasztottuk az elültetendő fák helyét. A legfőbb szempont az volt, hogy a fák közel legyenek a játszótérhez, hogy majd árnyékot nyújtsanak a nyári rekkenő hőségekben.

Szorgos kis kezek ástak, ültettek. Elhelyezték a fa kerítéselemeket, melyeket a szülői közösség képviselőjétől, Kaplonyi Tamástól kaptak adományként. Almafákkal és fügefákkal színesítették az óvoda játszótérét. Az óvodapedagógusok és dajkák (Farte Erzsébet Tünde, Puscas Marika) példae-

tékű munkája, a gyerekek őszinte mosolya, vidámsága megmutatta a közösen végzett munka örömét.

Mindkét csoport derekasan helytállt. El is fáradtak, de megtapasztalták az önzetlenül végzett munka örömét. A munka végén mindenki megkapta a megérdemelt ajándékát, egy-egy szeretethidas pólót. Olyan volt ez a tevékenység, mintha a mindenben átívelő szeretetből hivat építettünk volna.

Hálás szívvel köszönjük Tolnay István esperesnek, Adorján Csaba gondnoknak, Lemák László egyháztagnak és Kaplonyi Tamás szülői közösségi képviselőnek az adományt.

Isten áldása legyen a Magyar Református Szeretetszolgálat „Szeretethíd” csapatán, és sok köszönet ezért a csodálatos napért!

SUHÓ ANDREA

Megéledő kövek

A műemlék templomok nagy felelősséget róznak a bennük lakó gyülekezetekre. Nem szabad elvesztegetni, romlani hagyni, feledésbe ejteni az ősök hagyatékát, ugyanakkor a jelen közössége használni szeretné, igényeihez alakítani igyekszik templomát. Több mint tízéves törekvés eredménye a pelbárthidai református templom teljes felújítási munkálatainak elkezdése.

A szakszerű munkavégzés érdekében kezdte el a gyülekezet 2009-ben a restauráláshoz szükséges dokumentáció elkészítését, ezt 2010-ben az úgynevezett falkutatás követte.

Hosszabb szünet után, 2014-ben, a román állam támogatásának köszönhetően, sikerült felújítani a templom 1888-ban épített tornyát. De a műemlék restaurálása még váratott magára.

SENTEGYHÁZAS TELEPÜLÉS

A falu ősi temploma a 13. században épült, akkoriban a Gutkeledék kápolnája volt. Egy úgynevezett „rotundát”, körtemplomot kell magunk elé képzelnünk, ezt később átépítették, illetve kibővítették.

1216-ban már úgy említik Pelbárthidát, mint „szentegyház” települést, ahol plébánia, illetve templom található.

A templom szerkezetének érdekessége a szentély keleti falából kiugró oltárfülke, amely egyedülálló építészeti megoldásnak számít Bihar megye ismert középkori műemlékei között.

Holkó József, református lelkipásztor az egyházközség történetében említ egy nagy tüzesetet, ez 1904. szeptember 14-én elpusztította a templomot, a freskókat, valamint a holddal és csillagokkal díszített mennyezetet. Csak a falak maradtak meg.

A református vallással kapcsolatban legkorábban Nyírbátorban az 1689. július 3-án szervezett körzsinaton említik, ahol Polgandi András küldik lelkészül Pelbárthidára, mert akkor itt már szervezett református gyülekezet létezett.

LÁTVÁNYOS HALADÁS

A 186 lelkes gyülekezetnek nem kis erőfeszítésbe került összegyűjteni a munkálatok előkészítésének – a dokumentáció, illetve a régészeti kutatások – anyagi fedezetét. De Istennek hála, a templom körül és a templom belsőjében elvégzett régészeti kutatások után végre elkezdődhetett a tényleges felújítás.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület és Emődi Tamás közreműködésének

is köszönhetően, a Magyar Állam Rómer Flóris tervében helyet kapott a pelbárthidai templom is.

A Teleki László Alapítvány közvetítésével és támogatásával 2020-ban megkezdődött a falak megtisztítása.

Ezt követte 2021-ben a tetőzet teljes felújítása, zsindelezése.

A tetőzet elkészítése után következhet a belső tér „lakhatóvá” tétele. Ez magában foglalja kazettás mennyezet építését, az elektromos hálózat korszerűsítését, a padlózat kialakítását, a falak vakolását, eredeti ablakok és bejáratok helyreállítását, illetve a szentély keleti falából kiugró oltárfülke visszaállítását. Ezeket követi majd a belső bútorzat elkészítése.

Miután a templom belseje elkészül, szeretnék a külső falakat is bevakolni, illetve a templom körüli teret is rendezni.

ÉLŐ BIZONYOSSÁG

Tisztában vagyunk vele, hogy nagy munka vár még ránk, de reméljük, hogy minél hamarabb visszaköltözhetünk templomunkba, melyhez számtalan élmény köt, és ahova anynyi imádság vonz.

Lassan már tizenegy éve, amióta lelkipásztori szolgálatomat végzem Pelbárthidán, szinte minden vasárnap azért is imádkozunk, hogy az ősi kövek életre keljenek, hogy ne csak megújuló templom, de folyamatosan újuló gyülekezet is éljen Pelbárthidán.

Olyan közösségért imádkozunk, mely ismeri múltját, büszke őseire, és a Teremtő-Megtartó Istenről tesz bizonyosságot nemcsak száz, hanem legalább kilencszáz éve minden nap, egészen az idők végezetéig.

GHITEA-SZABÓ JÓZSEF LEVENTE

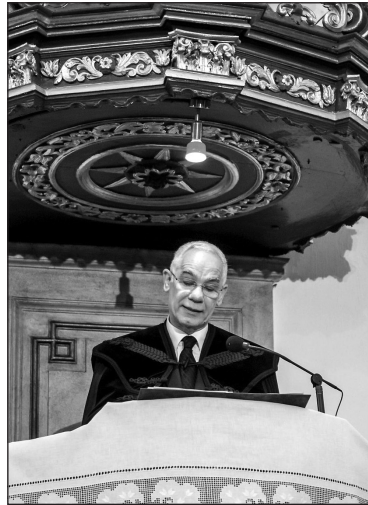
Felszentelték Balog Zoltánt

Pünkösdhétfőn felszentelték Balog Zoltán református püspököt, a zsinat lelkes elnökét a nagykőrösi református templomban. Az egyházvezetőt tavaly novemberben választották meg a Dunamelléki Református Egyházkerület püspökévé.

Az ünnepi istentiszteleten Kató Béla erdélyi református püspök igehirdetésében a vezetők szolgálatának fontosságát hangsúlyozta, mint mondta: rajtuk áll vagy bukik a közösség jövője. Hozzátette: Nincs a társadalomnak egyetlen szeglete sem, amelyről lemondhatnának a keresztyének, legyen szó a Kárpát-medence bármely részéről.

A püspökre a Kárpát-medencei református püspökök, valamint a dunamelléki egyházkerület esperesei mondtak áldást.

Érdekesség, hogy Balog Zoltán ugyanazon a térdeplőpárnán vette az áldást, mint amelyen 1860. július 5-én Török Pál püspök, a budapesti református teológia alapítója.

REFORMATUS.HU

Lerakták Berlinben az első keresztény-zsidó-muszlim imaház alapkövét

A House of One elnevezésű intézmény a tervek szerint „a vallási sokszínűség” helye lesz, ahol „megmutatkoznak és érthetővé válnak a különbségek” a vallások között – emelte ki Wolfgang Schäuble, a német szövetségi parlament (Bundestag) elnöke az alapkövetélti ünnepségen.

A vallás „az emberiség nagy ügyei” közé tartozik, és „fontos egyéni és közösségi értékek forrása”, annak ellenére is, hogy erről „mi, állítólagosan felvilágosodott európaiak olykor megfeledkezünk” – mondta a Kereszténydemokrata Unió (CDU) politikusa, hozzátéve, hogy az emberi civilizációt a vallások formálták, és a világ lakosságának több mint 85 százaléka valamely valláshoz tartozik.

A vallásos hit egy magasabb, emberfeletti rendben „megmutatja, hogy nem minden dolognak mértéke az ember, és vannak határai, és szüksége is van határookra, hogy ne legyen féktelen, ami különösen fontos ma, a látszólag korlátlan lehetőségek korszakában” – mondta Wolfgang Schäuble.

Aláhúzta, hogy a vallások közötti különbségekkel visszaélve egymás ellen lehet fordítani embereket és közösségeket, ezért oly fontos a vallások párbeszéde, ezért van szükség több kapcsolatra köztük, több felvilágosításra, több tudásra egymásról és több érdeklődésre egymás iránt, és ezért van szükség a House of One-ra.”

MTI

7 meglepő globális trend a keresztyénységben

Az Egyesült Államokban működő Gordon-Conwell szeminárium kutatásainak és előrejelzéseinek 2019-es értékelése biztató és potenciálisan meglepő képet nyújt a keresztyénység jelenlegi és jövőbeli állapotáról.

1. A keresztyénység gyorsabban növekszik, mint az emberiség.

Globálisan a keresztyénység 1,27%-kal növekszik. Jelenleg 2,5 milliárd keresztyén él a világon. A világ népessége ezzel szemben 7,7 milliárd, amely 1,2%-kal növekszik.

A vallási csoportok közül csak az iszlám (1,95%), a szikh (1,66%) és a hindu (1,3%) valláshoz tartozók száma növekszik gyorsabban, mint a keresztyénység, habár Jézus követőinek száma meghaladja az összes többi vallásét, és az előrejelzések szerint legalább 2050-ig marad ez a trend.

2. A pünkösdi és az evangélikál felekezetekhez tartozók száma nő a leggyorsabban, és a növekedésük üteme is nő.

A keresztyén csoportok között a pünkösdisták (2,26%) és az evangélikások* (2,19%) száma gyorsabban nő a többi felekezethez képest. Mindkettő növekedése gyorsabb, mint két éve volt. 2017-ben a pünkösdisták 2,22%-kal, az evangélikások 2,12%-kal tudtak növekedni.

3. Túl vagyunk az ateizmus csúcspontján.

Ma kevesebb ateista van a világon (138 millió) mint ahányan 1970-ben voltak (165 millió).

2000 óta az ateizmus kis mértékben csökken – csak 0,04%-kal – de várhatóan a tendencia folytatódik, és 2050-re 130 millió fő alá csökken az ateisták létszáma.

Az agnoszticizmus kismértékű, 0,42%-os növekedési ütemet tartott fenn. Az idei 716 millió elérése után azonban 2050-re várhatóan 700 millió alá csökken a létszámuk.

4. A városokban is nő a keresztyének száma, de nem elég gyorsan.

Ma 1,64 milliárd keresztyén él városokban, és ez 1,58%-kal növekszik 2000 óta.

A világ lakosságának 55%-a él városokban és ez csak tovább növekszik.

A globális városi lakosság 2,15%-kal nő.

5. A keresztyénység központja délre mozdult.

1900-ban kétszer annyi keresztyén élt Európában, mint a világ többi részén. Ma Latin-Amerikában és Afrikában is több keresztyén él. 2050-re azonban az Ázsiában élő keresztyének száma is eléri az európai létszámot.

Ma a keresztyénység alig nő Európában (0,04%) és csak kevéssel jobb a helyzet Észak-Amerikában (0,56%).

Óceánia (0,89%) és Latin-Amerika (1,18%) valamivel jobb képet fest, de ehhez

képest is Ázsia (1,89%) és Afrika (2,89%) mutat kirobbanó számokat.

6. Több evangelizálási lehetőség áll a keresztyének előtt, mint bármikor.

A nem keresztyének túlnyomó többsége élete során soha nem lép kapcsolatba keresztyénekkel, de ez a szám egyre csökken.

1900-ban a nem keresztyének csak 5,5%-a ismert keresztyént. Mára ez 18,3%-ra nőtt.

Természetesen ez a szám még mindig túl alacsony, de az egyre növekvő százalék több nem keresztyén ember számára biztosít lehetőséget arra, hogy halljanak az evangéliumról valakitől, akit ismernek.

7. Csökken a nem evangelizált területek aránya.

1900-ban a világ népességének több mint fele (54,3%) nem találkozott az evangéliummal. Ez a százalék folyamatosan csökken, 2019-ben elérte a 28,4%-ot.

Ugyanakkor ez még mindig azt jelenti, hogy majdnem 2,2 milliárd ember él ma úgy, hogy továbbra sem hallott az evangéliumról.

777BLOG.HU

* evangélikál: Az evangélikalizmus (vagy evangélikál mozgalom, evangéliumi keresztyénység) egy keresztyén mozgalom és teológiai irány a protestantizmuson belül.

Lehet-e barátunk a mesterséges intelligencia?

Igen komoly etikai és jogi szabályozási kérdéseket vet fel a szó. Például: ha a fejlesztők hagyják, hogy a mesterséges intelligencia túlfejlődjön egy ponton, ez meghaladhatja a természetes alkotó, az ember intelligenciáját, s mi történik ekkor? Mi van, ha az emberi akarattól független, szuverén döntéseket engednek hozni az AI-nek? S ha eljön az a pillanat, amikor nem az ember kontrollálja majd a mesterséges intelligenciát, hanem az AI az embert?

Súlyos kérdések, amelyeknek a szabályozása nem tűr halasztást. Ezt a hozzáértők nagyon világosan látják, és próbálnak is megtenni mindent a pozitív kimenetért. Sokan félnak a gépi intelligenciára való jövőbeli egyre nagyobb mértékű emberi ráutaltságtól, esetleges rászorultságtól. Már 2017-ben sorra jelentek meg angol és más nyelvű tanulmányok erről a témáról: Barátom az algoritmus.

A MESTERSÉGES SZÓ TARTALOMVÁLTOZÁSAI

Sokakban kelt viszolygást maga a mesterséges szó. Önmagában a szó mindazt a jelentést tartalmaz magában hordozza, ami a természetes ellentéte. És akkor elszabadul a fantázia. Hamis, színlelt, helytelen, utánzott, mesterkélt, és még sok egyéb negatív tartalom tapadhat hozzá.

A mesterséges termékekre, főként az élelmiszeriparban és a gyógyszeriparban, de már a szépségiparban is, egyre inkább gyanakodva tekintünk. Ugyanakkor azt is tudatosítanunk kell, hogy az orvostudományban és más tudományágakban pozitív, élettámogató tartalmak is társulnak a szóhoz. Vannak mesterséges, de működő szervek, művese, műszív, művégtagok, műfogak, melyek létfontosságú funkciókat képesek betölteni az életben maradáshoz. Szemüvegek, lencsék, hallásjavító készülékek hasonló funkciót töl-

tenek be. Tehát a mesterséges vagy mű szóval kapcsolatos asszociációink is revideálására, felülvizsgálatra szorulnak. Ez is etikai alapkérdés, hogy a fogalmi előítéleteinket mennyire vagyunk, leszünk képesek felülírni. Ezért vannak, akik a mesterséges szó egyszerű innovatív helyettesítésével inkább az „új” szó használatát ajánlják, valahogy így: „új intelligencia”.

INTELLIGENCIA = CSELEKVÉSIRÁNYÍTÓ KÉPESSÉG

A mesterséges intelligencia (AI) célja az emberi tevékenység céltudatos, gyors és memória-hatékony kiterjesztésének a segítése. Az intelligencia eredeti értelmében: az elvont és gyors kombinációkra képes gondolkodás, amiben a hatékony, meghatározott cél megvalósítására irányuló tevékenység a döntő.

Az intelligens ember az, aki ismereteit, tudását gyakorlatiasan képes cselekvésre átváltani, mozgósítani, alkalmazni. Mégpedig gyorsan. A célirányos emberi intelligencia alkalmazásának történelmileg sok formája alakult ki. Például a közgazdaságtanban, a technológiában, a társadalmi alrendszerekben (pl. társadalombiztosítás).

A mesterséges intelligencia ezt az őseredeti emberi képességet fantasztikus mértékben gyorsítja fel.

AZ EMBEREK ÉS A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA ERKÖLCSI PÁRBESZÉDE A SZERETET KULTÚRÁJÁÉRT

Antonio Sparado pápai tanácsadó már ott tart, hogy kibernetikus weboldalt működtet, amelyen megpróbálja az „új világot”, a kiber-korszakot etikailag szembesíteni a keresztény erkölccsel és más humanista vagy világvallási erkölcsi nézetekkel.

Azt ugyan nem tudhatjuk, hogy a mesterséges intelligencia laboratóriumában, mondjuk, az USA-ban, Kínában, Oroszországban és másutt milyen kérdések, illetve programok foglalkoztatják a kutatókat, elméletileg viszont mindenütt szembesülniük kell a tudomány és az ipar fejlesztőinek azzal, hogy az önmagukat irányító eszközökbe életképes, életvédő morált tápláljanak be, amely alapján jó döntéseket képesek hozni a helyes-helytelen, jó-rossz dilemmák esetén.

A jövő mesterséges intelligenciája a gondolkodás mellett valószínűleg intelligensen vitatkozni is fog alkotóival. Nem mindegy, hogy kanti „ne kívánd másnak, amit magadnak nem kívánsz” vagy Albert Schweitzer-i „élni – élni hagyni”, sőt éltetni típusú válaszok szellemében fognak döntéseket hozni a robotok vagy az AI. Esetleg negatív programozottság sötét szellemében a gyűlölet legkülönfélébb és eszméletlenül gyors válaszait és akcióit fogalmazzák meg, léptetik életbe. Ez bizony a hamleti lenni – nem lenni alapvető sorsdilemma elé állíthatná az egész emberiséget. Ezért ma már a legfontosabb feladatok között van, hogy hatékony és pozitív kiber-etikát sikerüljön működtetni a tervezők és megtervezett mesterséges intelligencia kölcsönös viszonyában.

Kiber-etikai konzonanciára, összhangra, harmóniára van szükség ember és AI viszonylatában. Van, aki egyenesen arról értekezik az etikai AI-szakértők között, hogy mit és hogyan kell betáplálni a mesterséges intelligenciába már ma annak érdekében, hogy a jövőben irgalmas samaritánusként találkozzunk majd velük.

Érvényes ma is a példaadás, a minta fontossága ebben a tekintetben is. Miként a családban, a nevelésben.

A kiber-etika svájci kézikönyve így fogalmaz: Nekünk, embereknek kell eldöntenünk, hogy milyen erkölcsöt élünk, és milyen példát mutatunk. Ez meghatározó lesz az intelligens gépek számára is. Az erőszak erőszakot szül, a szeretet szeretetet. Ez előre nem látható határok átlépését jelenti, követelheti meg pozitív és negatív értelemben embertől és AI-tól is. Talán egy művelt mesterséges intelligenciával együtt leszünk képesek túllépni önmagunkon és együtt növekedni erkölcsileg is a jó és a helyes keresése közben?

Amíg ez megvalósulhat, az emberi példaadás mindennél fontosabb. Képesek leszünk erre? Ez az óra kihívása és parancsa! Nincs időnk a hezitálásra, pozitívan, cselekvésorientáltan, azaz etikai mintaadó képességekkel kell(ene) élniük a mai generációknak. Az AI különben ránk gyorsulhat, és ellenünkre léphet...

Nyugdíjba vonult a domokosi lelkipásztor

Szentháromság vasárnapján – május 30-án, 42 évi szolgálat után, ebből 22 év a Nagybányai Református Egyházmegyébe kebelezett Domokoson – Keresztes Nagy Imre református lelkipásztor „letette a lantot”.

A világvárvány szabta szerény keretek között az igehirdetési szolgálatot e sorok írója végezte. Isten elköszönő szolgálja röviden visszatekintett az eltelt több mint két évtized anyagi-szellemi történéseire, méltatva a gyülekezet egységét, azt a tényt, hogy Domokos még mindig „egytemplomú”. Viszont statisztikai kimutatásából vészjelzésként hangzott el az egyébként majd mindegyik református gyülekezetre jellemző adat: „megkereszteltem 173 újszülöttet, eltemettem 253 testvérünket”. Komoly figyelmeztetés ez népünk egészére nézve!

Az ünnepi pillanatok záróakkordjaként a gyülekezet nevében Molnár Zoltán kurátor gondolatait tolmácsolta Németh Ilona Réka. Ugyancsak egy fiatal, Ladányi Mónika Dalma alkalomhoz illő verssel köszöntötte a nyugdíjba vonuló pásztor.

Álljanak itt a búcsúbeszéd méltató sorai: „Tisztelettel és szeretettel köszöntök minden kedves jelenlévőt a mai különleges istentiszteleten. A padokban néhányan talán meglepetten kapják fel tekintetüket, hogy miért különlegesebb ez az istentisztelet, mint az összes többi. Engedelmeükkel el is mondanám.

HŰSÉG ÉS KITARTÁS

2021. május 30. fordulópont a domokosi református gyülekezet életében, ugyanis ma búcsúzunk Keresztes Nagy Imre lelkipásztortól, aki 22 évig állt egyházközségünk szolgálatában, s aki a nemes harcot megharcolva, futását elvégezve, hitét megtartva akasztja palástját fogásra és nyugdíjba vonul.

Tiszteletes úr! Eljött ez a nap is. A nap, amikor a pap elhagyja nyáját, a megfáradt őrálló átadja helyét. Nem könnyű ez egy lelkipásztor életében. Megannyi kedves emlék, jóbarátság és hűséges közösség köti őt ide, de menni kell.

Gyülekezetünk pásztorának életében lezárult egy szakasz, amely alatt hűséggel, olykor erőfeszítésekkel végezte munkáját nyája javára és épülésére. Huszonkét év szolgálat az idő távlatából sok mindent hordoz magában: magaslatokat és mélységeket, sikereket és sikertelenségeket, lendületet és lankadást, harcokat és megalkuvásokat, verejtéket, de sohasem lemondást vagy meghátrálást.

1999 óta szolgál Domokoson. A presbitériummal és a gyülekezettel együtt végzett áldozatos munkája magáért beszél. Az anyagi helyzet helyreállítása, a ravatalozó megépítése, a parókia felújítása, kopjafaállítás – mind az ő szolgálatának ideje alatt valósultak meg, amiért illesse köszönet.

Elmondhatjuk, hogy sok munka volt, de Isten munkásokat is rendelt, akiknek életére az Úr gazdag áldását hintse! Közös erővel, lelkészünk irányításával valósítottuk meg mindezeket, de a dicsőség Istené.

A LELKIPÁSZTOR

»Jól csak a szívével lát az ember, ami igazán lényeges, az a szemnek láthatatlan« – mondja Exupéry *A kis herceg* című regényében. Nem mehetünk el tiszteletes urunk munkássága mellett anélkül, hogy meg ne említenénk azokat a dolgokat, amelyek a lelkipásztori hivatás lényegét képezik, s szemmel mégsem láthatók.

Maga a szó is, lelkipásztor, nemes hivatást hordoz magában. Talán az egyik leg-

nemesebb és legnehezebb hivatások egyike ez. Az ember legkönnyebben saját életének tengerében vesztődik el, küszködik a hullámmokkal, nem leli a kiutat, a megoldást, s olykor-olykor már úgy érzi, hogy a harc meghaladja erejét. Isten gondviselése az ember iránt épp abban mutatkozik meg, hogy rendel neki egy lelki vezetőt, aki az Ő igéje által világítótorony az élet zivataros tengerén.

Köszönjük, hogy sokunk életében ott volt világítótoronyként. Meghallgatott minket, amikor nem tudtuk, hogy kihez forduljunk bánatunkkal. Isten igéjével sokunkat átsegített a legnagyobb mélységeinken, osztozott velünk a legnagyobb örömeinkben. Türelemmel, szeretettel hintette az igét a legérzékenyebb talajba, a gyermek- és ifjúsívekbe.

Köszönjük, hogy az igét nemcsak szóval, de énekkel is hirdette az istentiszteleti liturgiában.

ÁLDÁSA KÍSÉRJE

Megköszönjük áldozatos szolgálatát, a sok értékes igehirdetését, a lelkipásztori gondoskodást, a közösség építését és minden más munkáját, amit fáradhatatlanul végzett gyülekezetünk javára és épülésére.

Istent arra kérjük, ha pásztorunkban és nyájában emberi gyarlóságot talált, az elválás pillanatában bocsássa meg nekünk.

Kívánunk további jó egészséget, örömet és boldogságot életének ebben az új szakaszában is. Isten áldja meg őt mindazért, amit az Ő nevében tett, fordítsa jóra mindazt, ami sikertelen volt, vigye teljességre mindazt, amit elkezdett. Az Úr békesége legyen elköszönő lelkipásztorunkkal és családjával. Áldása kísérelje nyugdíjas éveit minden napján!”

VARGA KÁROLY

Magyar állami kitüntetést kapott dr. Buzogány Dezső

A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet és a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Református Tanárképző Kara professzorának a keresztet és emléklapokat Mile Lajos főkonzul adta át május 14-én a teológiai intézet dísztermében.

Az emléklapokon álló szöveg szerint Áder János, Magyarország köztársasági elnöke dr. Buzogány Dezsőnek „az erdélyi magyar tudományos életben betöltött szerepe, valamint a református egyháztörténet területén végzett, kiemelkedő kutatói, oktatói munkája elismeréseként” adományozta a Magyar Érdemrend tisztikeresztje kitüntetését.

Laudációt dr. Kolumbán Vilmos József, a teológiai intézet rektora mondott, aki tanít-

ványként és kollégaként is méltatta Buzogány Dezső munkásságát.

„Buzogány Dezső számára a teológiai tanári státus nem azonos a szobatudósi státussal. Az elmúlt harminc évben igen jelen-

tős szerepet vállalt az egyházi közfeladatok ellátásában.”

A rengeteg szakmai tanulmány mellett kiadott köteteinek száma meghaladja a negyvenet, és ugyanilyen gazdag szerkesztői munkássága is.

A méltatás után Buzogány Dezső köszönetet mondott a kitüntetésért, a munkatársaknak, a diákoknak és családjának.

Diákjainak azt üzent: „Nem kell márványlépcsős cifra palotába, elit családba születni ahhoz, hogy valami emlékezeteset tegyünk le egyházunk vagy nemzetünk asztalára, ha valamit szívesen, szenvedéllyel és napi rendszerességgel végeztek. Cseppekből gyűl a zápor, és záporból dagad folyammá a patak.”

REFORMATUS.RO

A hétéves kisfiú bátorsága mentette meg édesapja és kishúga életét

Chase Poust, egy hétéves floridai kisfiú Jacksonville városának hőse lett, miután egy órán keresztül úszott, hogy segítséget kérjen, és ezzel megmentse édesapja és négyéves kishúga életét.

A hétéves Chase Poust édesapjával és húgával horgászni ment a Jacksonville-ben található St. Johns folyóra. Steven Poust, Chase édesapja lehorgonyozta a hajót, hogy a gyermekek a folyóban tudjanak úszni, miközben ő horgász. Azonban egy hirtelen erős áramlat felkapta a négyéves Abigalt, és magával sodorta.

Chase éppen a hajóba kapaszkodott, azonban amikor hógát elkapta az áramlat, ösztönösen elengedte a hajót és a segítségére sietett, így a víz őt is magával sodorta. Édesapjuk azonnal a folyóba ugrott, azonban az áramlat olyan erős volt, hogy ő sem tudott megküzdeni vele.

„Azt mondtam nekik, hogy szeretem őket, mert nem voltam biztos benne, hogy mi fog történni – mondta a könnyeivel küszködve az édesapa. – Megpróbáltam minél közelebb kerülni hozzájuk, azonban kifáradtam, ők pedig elsodródtak mellőlem.

Az édesapa megkérte a fiát, hogy hozzon segítséget, amíg ő ott marad és vigyáz kislányára.

A kisfiú nem viselt mentőmellényt, mivel a helyi törvényi előírások szerint hatéves kor fölött az már nem kötelező. Bár Chase kifáradt az úszásban, nem adta fel, és egy órán keresztül úszott – néha a hátára feküdt pihenni –, míg kiért a partra és segítséget tudott kérni.

A felmentő csapat végül épségben kimentette az édesapát és lányát a vízből. A kislány a mentőmellénynek hála végig a víz felszínén tudott maradni.

Steven Poust így nyilatkozott a megrázó eseményről: „Itt vagyunk. Istennek legyen hála, itt vagyunk.”

777BLOG.HU

A kereszténység támadás alatt áll

Interjú a bibliai idézet miatt megtámadott finn belügyminiszterrel

Biblikus álláspontja miatt bíróság elé állították Finnországban az ország korábbi belügyminiszterét, aki ellenzi, hogy a hagyományos családmódel mellett más is piedesztálra emeljenek. Päivi Räsänen hangsúlyozta: megdöbben, hogy egyháza behódol az LGBTQ-lobbinak, továbbá kiemelte, hogy a keresztényeknek élniük kell a szólás- és vallásszabadság adta jogaikkal, ha nem akarják elveszíteni őket – olvasható a vasarnap.hu internetes oldalon.

– Milyen üzenettel bír, ha a bíróság bünyösnek találja?

– Főleg a fiatalok körében nagy a félelem, hogy ha valaki hívő keresztény, az visszaveti a karrierjét és társadalmi elfogadottságát. Véleményem szerint a kereszténység áll támadás alatt, és a jövőben további támadások fogják érni. Napjainkban a kereszténységnek a lényegét kérdőjelezi meg. A legnagyobb veszély a vallásszabadságra nézve, ha nem élünk ezen jogunkkal.

– Mit kell tenni ahhoz, hogy egészséges párbeszéd maradjon fenn ilyen kérdések-

ben annak a félelme nélkül, hogy (jogilag) meghurcoljanak minket?

– Alapvető jogaink akkor sérülnek, ha már nem használjuk őket. A szólásszabadság hozzájárul a vitához, a más vélemény elfogadásához és a tárgyalásos döntéshozatalhoz, ami a demokrácia alapja. Fontos, hogy nincs

egyetemesen elfogadott fogalom a gyűlöletbeszédre. Ha a gyűlöletbeszéd része lenne a jogi szabályozásnak, veszélyt jelentene vallásszabadságunkra és a szólásszabadságra nézve. Szükségünk van arra, hogy ne értsünk egyet, és a bántó megszólalásokat feldolgozzuk. Megannyi kérdés olyan vitatható és elmentmondásos, hogy lehetőségnek kell lennie arra, hogy megvitassuk őket. Máskülönben az egyetlen út egyfajta totalitárius rendszer, melyben csak egy helyes nézet létezik.

Mindenkit arra biztatok, hogy használja a szólásszabadság lehetőségét, és szóljon meggyőződése szerint!

Mindenkinek jogában állna kifejezni a nézeteit fontos kérdésekről annak félelme nélkül, hogy cenzúrázzák vagy kriminalizálják. Ez különösen fontos nekünk, keresztényeknek, akiknek hirdetniük kell az evangéliumot.

BOHÁR ÁDÁM

FOTÓ: PÄIVI RÄSÄNEN HIVATALOS FACEBOOK-OLDALA

Fricska – Gyermeki kérések

1. „Drága Isten, kérek, tegyél még egy ünnepet karácsony és húsvét közé. Most semmi jó nincs ott.” – Ginny
2. „Kedves Atyám, az anyukám elmondta, mit csinálsz. De ki csinálja azt, amikor vakáción vagy?” – Jenny
3. „Kedves Isten, köszönöm neked a kistestvért, de én egy kiskutyáért imádkoztam!” – Joyce
4. „Drága Istenem, a teknősöm meghalt. Ott van most veled? Ha igen, a saláta a kedvence.” – Susie
5. „Kedves Jézus, kérek, ne gyere vissza, mielőtt a következő Verdák film kijönne!” – Stevie
6. „Kedves Isten, te egy nindzsa vagy? Ezért nem látlak?” – Jacob

7. „Istenem, várom a tavaszt, de még mindig nem jött. Ne felejtsd el!” – Mark
8. „Kedves Uram, ha adsz nekem egy olyan lámpást, mint az Aladdinban, akkor megadok neked bármit, amit kérsz, kivéve a zsebpénzem és a sakk-készletem!” – Raphael
9. „Kedves Isten, tényleg így akartad, hogy kinézzen a zsiráf, vagy véletlen volt?” – Norma
10. „Drága Isten, te tényleg láthatatlan vagy, vagy ez csak egy trükk?” – Lucy

777BLOG.HU

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323

www.facebook.com/harangszo

Felelős szerkesztő: Ghittea-Szabó József Levente. Hírszerkesztő: Tokár Sándor. Tördelőszerkesztő: Petrikó Ildikó.
Korrekto: Megyesi Antónia. Szerkesztőbizottság: Dr. Békefy Lajos, Erdei-Árva István Béla, Fábíán Tibor, Tokár Sándor, Törös Beáta, Wagner Erik. Szerkesztőségünk postacíme: BH-410202 Nagyvárad, Sulyok István u. 9. sz. Tel.: 0765-926002, 0259-435386. E-mail: harangszo.ujzag@gmail.com Honlap: www.krek.ro, www.facebook.com/harangszo, www.harangszo.ujzag.wordpress.com. Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szenci Kertész Ábrahám Nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik. A lap terjesztése a lelkesi hivatalokon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező írásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.